

ELŐFIZETÉS.

HELYBEN:

Egy évre 28 korona.
Fél évre 14 korona.
Egy negyed évre .. 7 korona.
Egy óra 2 k. 40 f.

VIDÉKEN:

Egy évre 32 korona.
Fél évre 16 korona.
Egy negyed évre .. 8 korona.
Egy óra 2 k. 80 f.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1916.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szombat, november 18.

Predeáltól nyugatra belörtünk oláh állásokba.

Berlin, november 17. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harcátér:

Rupprecht bajor trónörökös vezértábornagy arcvonala:

A Somme mindkét partján időnkint igen erős tüzérségi harcra került a sor. Estefelé Beaumonttól az angolok egy támadása következett, melynek előkészítő tüze áterjedt az Ancre déli partjaira. Ez a támadás, valamint egy éjszakai támadás Le Sarastól nyugatra, meghiúsult. A Fleurs—thillahi uton a gárda-gránátoszerez egy angol fészek kitakarítása alkalmával öt géppuskát zsákmányolt. A franciák előretörései Saily Sailiseltől kétoldalt a támadónak semmiféle előnnyel nem járt. A kölcsönös repülőtevékenység ugy nappal, mint éjjel élénk volt.

Keleti harcátér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadcsoportja:

A harci tevékenység a tenger és a Kárpátok között csekély volt.

Károly főherceg vezérezredes arcvonala:

A Gyergyó-hegységben a Putnavölgytől keletre emelkedő magaslatokon az oroszok támadásainkkal szemben szívós ellenállást fejtenek ki. A határon Kézdivásárhelytől keletre, a gyakran bevált 19-ik bajor tartalékgyalogezred rohammal elfoglalta a Runtul máre oszopot és az erős támadásokkal szemben is megtartotta. A predeáltól nyugatra német és osztrák-magyar csapatok betörték a román állásba. A Kraft von Delmensingen altábornagy parancsnoksága alatt a Vöröstorony-szorosztól délre előrenyomuló csapatok tegnapi harcok eredményeként ismét 10 tisztet és több mint 1500 főnyi elfogott legénységet vittek hátra. Ezenkívül az erdélyi harcvonal egyéb helyein még több mint 650 oláht elfogtunk és 12 géppuskát zsákmányoltunk. A csapatok jelentése szerint az oláh lakosság részvesz a harcban.

Győzelem.

Reszkető örömmel olvassuk a friss táviratot, amely a nehezen várt Hóter-jelentést tartalmazza. Csak azokban a napokban, amikor Oláhország ellen a gyűlöletünk legelső lángoszlopai csaptak fel, csak akkor fogadhattuk az oláh-rontról érkező győzelmi jelentést olyan móhó örömmel, mint ahogyan a mai hivatalost élvezzük. Ez a jelentés tudtul adja, hogy a becsstelen ellenség frontját Predeáltól keletre a magyarosztrák-német csapatok áttörték és ennek az áttörésnek következményeit valószínűleg rövid idő múlva láthatjuk is. Már a ma jelentett fogolyszám is erre enged következtetni. A német hivatalos az oláh fronton kívül az orosz harcátérben is győzelmet mond nekünk és mi büszke boldogsággal nézhetünk haderőnkre, amely egymásután vivja ki a diadalokat. Gondolatban a szívünk melegevel árasztthatjuk el a havas, vizes lövészárók dicső harcosait, akik ime a vérükkel, az egészségükkel szerzik meg a létünk, az otthonunk biztonságát.

Abba a forró örömbe azonban, amely a lelkünket áthatja, egy kis keserű fájdalom is belelopózkodik. Idebent az országban, jó messze a fronttól, ahol védve vagyunk a gránátoktól, a nehéz gondok bombái hullanak reánk. Akikre a legfelsőbb fórumok a dolgozó polgárság ellátását bízták, azok sajnos nem bírnak ama hatalmas képességekkel, amelyek igazi nagy feladatok megoldására predesztinálják őket. Nincs bennük kellő ügyszeretet, könnyen hajlanak az üres szölamok és ferde irányok felé, a munkát nem értékelik a maga nagyszerű nemességében és azt hiszik, hogy napi néhány órai elfoglaltság árán megváltották a gondtalan pihenés jogát. A rendszertelenség és bizonytalanság ezer jele ötlük a szemünkbe és ezt már a széles néprétegek is kezdik felismerni. Ugy látszik a legilletékesebbek erélyes kézzel fognak hozzá a polgárság érdekeinek védelméhez, ami szertőlött kívánatos is és most már hihető, hogy a harcátéri győzelmek után gyorsan le fogjuk győzni belső nyomoruságunkat is. (=)

Balkán harcátér:

Mackensen vezértábornagy hadcsoportja:

Szilisztriánál a tüzérségi tüz élénkebb volt, mint az előző napokon.

Macedóniai hadszintér:

Malik és a Prespató között a monastéri síkság nyugati szélén és a Cegeltől (a Cserna hajlásában) északkeletre emelkedő magaslatokon az entente-csapatok új erős támadásait visszavertük. Ludendorff, első főszállás-mester. (A miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Áttörtük Predeáltól keletre az oláh frontot.

Budapest, november 17. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti:

Keleti harcátér:

Károly főherceg vezérezredes hadsereg arcvonala:

A predeáltól keletre osztrák-magyar és német haderők áttörték az éilenséges vonalakat. Egyébként is Észak-Oláhországban a helyzet mindenütt kedvező. Ott tegnap is összesen több mint 2000 foglyot szállítottunk be. Sósmezőnél bajor csapatok elfoglalták a Runtul máret. A tölgyesi szorosztól délkeletre emelkedő magaslatokért tovább folyik a harc. Az Erdős-Kárpátokban helyenkint fokozódott az orosz tüzérség tevékenysége.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadseregének arcvonala:

Nincs ujság.

Olasz és délkeleti hadszintér:

Nincs különös esemény. — Hóter altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

LEGUJABB.

Erkezett reggel 3 óraker.

Második hivatalos német jelentés.

Berlin. A Wolff úgynökség jelenti november 17. este.

A nyugati és a keleti fronton nem történt nagyobb harci esemény. Oláhországi előnyomulásainkkal szemben, mint a csapatok újólag is jelentik a román polgári lakosság fegyveres ellenállást tanusít. A macedóniai fronton az entente csapatok további támadásai meghiúsultak,

Fogoly román tisztek a brassói harcokról.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Két német hadnagy tegnap Nagyváradon átszállított hat elfogott oláh tisztet, akik a Predeáltól délre folyó harcokban jutottak a német csapatok kezére. Az egyik oláh tisztnek, egy 30—32 éves főhadnagynak egy sárgakék szalagcska volt a mellén, valami vitézségi kitüntetés, amire vonatkozóan az egyik kísérő német tiszt elmondta, hogy azért engedték meg egyelőre a kitüntetés viselését, mert a főhadnagy elfogatása idején is dicséretet érdemlő vitézséggel viselkedett. Csak akkor adta meg magát, amikor két markos hajor katona lefogta.

A fogoly tiszteknek vastag tábori ruhájuk van, csak egyik hadnagyon észlünk a békeidők finom szövétű bluzza. A cipőjük sárga, erős bagaria-bőrből való, ugylátszik, ők nem a meglepett, első menetalakulatokból valók.

A kitüntetéses főhadnagy, névszerint Seligianu Oktáv, elfogadhatóan beszél németül. Elmondta, hogy Bukarestből való és pénzügyi tisztviselő civilben. Bent volt Brassóban a román uralom idejében.

— Brassóban — mondja — a megszállás ideje alatt a legnagyobb rend uralkodott. A katonákat szigorú parancsban utasították a legnagyobb rend fenntartására, eltiltottak minden mulatozást, ivást és parancsban tudatták a katonákkal, hogy minden rablást, vagy lopást halálbüntetéssel torolnak meg. Nyugodt lelkiismerettel merem állítani, hogy a katonai parancsnok tudtával sermi garázdálkodás nem történt. Minket tiszteket külön bizalmas parancsban utasítottak, hogy a lakossággal, akár magyarok, akár szászok, vagy románok legyenek azok, udvariasan és előzékenyen kell bánni mindentéle érintkezésben, mert a parancsnokságnak az az intenciója, hogy a lakosság ne nézze ellenséges gyűlölködő szemmel az oláhok hódítását.

— Egy délután 4 oláh katonát lövettek agyon nagy nyilvánosság előtt, mert bebizonyosodott róluk, hogy aljas merényletet követtek el egy nő ellen.

— Ott volt a főhadnagy ur, amikor Brassóban utcai harcok voltak az oláhok és a mieink között?

— Nem. Akkor Predeálban voltam hivatalos küldetésben. En nem tudhatom, hogy mi volt a hadvezetés terve Brassóval, az tény azonban, hogy Brassó visszafoglalása számunkra kinos meglepetés volt. Brassó visszafoglalása előtt egy nappal Predeálból még csapatok mentek Brassóba s ezért fogott el bennünket felő csodálkozás, amikor a trén és a tüzéség vágatva vonult keresztül Predeálon és újságoták, hogy Brassót visszafoglalták a magyarok.

— Gondolom, ez a váratlan visszavonulás nagy fejtelenséget okozott az oláh katonák között?

— Fejtelenség épen nem volt, de a visszavonulás sok céltalan kapkodásnak lett az okozója. A legutolsó hadnagy is tudta, hogy az oláh hadseregnek most legfontosabb kötelessége minden körülmények között a tömösi és töresvári szorosokat biztosítani. Predeálnál visszavonították a Brassóból jövő csapatokat a szorosok biztosítására, azonkívül két nap mulva a déli frontról is nagyobb csapatrészek érkeztek és azokat is a szorosokba vetették.

— Brassó elfoglalása után csapatommal együtt én is a szorosokat védő csapatok közé vezényeltem ki, azóta elfogatásomig ott harcoltam. A tömösi szorosban, különösen Felső-tömös és Predeál között, véres harcok voltak. Nekünk utolsó emberig kellett védeni az állásunkat, a honvédek pedig rettenetes elszántsággal rohmoztak ellenünk. A hatalmas támadó erő elől csak lépésről-lépésre hátráltunk, s a szorost csak akkor adtuk fel, amikor a németek elfoglalták a töresvári szorost és hábatámadással fenyegették az egész védősereget.

— Predeál elfoglalását is véres harcok előzték meg. Az oláh hadsereg itt vitézül harcolt, mindnyájan tudtuk, hogy ez a legszelebbé kapu, amely Romániába vezet, s ez lel-

ket öntött a katonákba. A német útegek azonban ellenállhatatlan tüzrel árasztották el a magaslatokat és a jól előkészített rohamok elől vissza kellett vonulni.

— Ismeri a főhadnagy ur azokat az eredményeket, amiket a németek és bolgárok Dobrudzsában értek el?

— Amióta fogságba jutottam, mindenről értesülést szereztem.

— Es mit szól hozzá?

A főhadnagy vállalt vont.

— Nem így gondoltuk mi ezt, az bizonyos. Oroszország nem segített bennünket eléggé, pedig természetes, hogy segítség nélkül nem érhetünk el eredményeket a központi hatalmak ellen.

A fogoly tiszteket egyik németországi fogolytáborba viszik.

— A francia tisztek örülni fognak — mondja nevetve az egyik német hadnagy.

Millió üzlethőlések

az utcán.

(Börze az aszfalton.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Minden hétköznap pont reggel kilenc óra körül megjelenik a Broad Exchang, a Newyorki tőzsde épülete előtt, a házmaster egy seprével és a palota előtti járdán egy négyzet alakú területet tisztára seper. Nemsokára jön egy rendőr, aki valamelyik szomszédos háznak a pincéjéből felhord hat darab vasállványt, amelyeket egyenlő távolságban elhelyez a négyzet sarkain és vonalán. Ezeknek az alacsony oszlopoknak vasgyűrű van a tetején, abba a rendőr belefűz egy kötelet. A börze előtti utcácskének ez az elkerítése mindennap megtörténik és ez azt jelenti, hogy a newyorki utcai börze az úgynevezett „curb-markets“ megalakult. Ez Newyork egyik látványossága. A törvény ugyanis azt mondja, hogy nyilvános helyeken, utcákon és tereken csak rendőri engedéllyel és korlátozott helyen szabad gyülekezést tartani. Ez az utcai börze, amelyet röviden „the Curb“-nak neveznek, az Egyesült Államok második legnagyobb tőzsdéje és talán a világon is csak kevés van nála nagyobb, de nem állandó. A látogatói évtizedek óta a nyílt utcán bonyolítják le üzleteiket és el kell tűrniök, hogy a rendőrség időközönként, mint forgalmi akadályt egyik utcasarokról a másikra helyezi át. Százával állják körül naponta a kíváncsiak ezt a furesa helyet, de a börzianeveket semmi sem gátolja abban, hogy jó és rossz időben és minden körülmények között le ne bonyolítsák horribilis, nagy üzleteiket. Ennek a börzének tagjai közt van igen sok, aki a mellényzsebéből kitudná fizetni a háromszázezer, vagy hatszázezer márkát, amennyi a tagsági díja „a Stock Exchangének“ a rendes értéktőzsdének. De ők inkább dolgoznak az utcán, a járda megszentelt területén. Ezen nem is lehet csodálkozni, ha az ember tudja, hogy ez az utcai tőzsde majdnem olyan forgalmat bonyolít le, mint a főtőzsde. A Curbon az üzleteket nem jegyzik olyan tiszta és finom főkönyvekbe, mint az emeleten lévő fényes termekben, azonban szakértők véleménye szerint legalább annyi üzletet kötnek, mint a pompás palota belsejében. Nem tartozik a ritkaságok közé, hogy egy nap háromszázezer részvény forog meg ezen a nyílt pincen, sőt volt már rá esett, hogy egy millió darabnál többet vettek és adtak el.

Az avatatlan furesának találhatja, hogy fizetőképese és tiszteletreméltó emberek nagy üzleteiket a szabad ég alatt bonyolítják le. Ennek azonban meg van a maga oka. Bejuthatnának ők egy pillanat alatt is a főtőzsdére, de eszükbe se jut ez. A Curbnak a világhíre onnan van, hogy télen-nyáron a szabad ég

alatt tartózkodik és enélkül a reklám nélkül nem állhatna meg a Stock Exchange mellett. Az utcai börzének elsősorban, mint minden üzlethez, vevők kellene és bizonyos, hogy a kisembert, aki néhány száz dollárját viszi a börzére, hogy ott azt kockára tegye, óriási módon vonzza a kalandosságnak az a látszata, amelyet az utcai börze nyújt. Ismerni kell az amerikai kisembert és akkor az ember tudja, hogy az rosszul érezné magát a főtőzsde pompázatos atmoszférájában. Azonkívül pedig a főtőzsde csak drága és már többé-kevésbé stabil értékekben dolgozik, amelyek normális időkben igen kis árfolyamkülönbséti hasznot hajtanak. A Curbon ellenben minden papirossal kereskednek, amelyet csak valami módon el lehet adni. Kezdve az ötcentes nyugati aranybánya kétéshírű részvényétől egészen a nagy tekintélynek örvendő állam-papírig.

Tévedes lenne azonban azt hinni, hogy csak egészségtelen spekulációnak van az utcai börzén helye. A Curb először is kereskedik mind olyan értékkel, amely a főtőzsdén nincs bevezetve, másodsor pedig felveszi árjegyzékre az új vállalatok részvényeit, megállapítja az árfolyamukat és forgalomba hozza. Ez a börze olyan, mint az olvasztó tégely, amelyben minden papírost ugyszólván az aranyértéke szerint vizsgálják meg. És amelyben elég magas ez a nemes éretartalom, az gyorsan felkerül a pompás emeleti termekbe, a főtőzsdére.

Aki első ízben látja ennek a furesa világnak a pezsgő életét, azt kell hinnie, hogy boldok házába került. Tessék elképzelni egy kötéllal elhatárolt négyszöget, amelyben néhány száz ember zsufolódik össze és akik minden látható ok nélkül minden erőből ordítanak és furesa módon mozgatják a karjukat, míg a körülfekvő házak ablakaikban száz és száz ember könyököl és hajol ki belőlük, akik ugyancsak úgy viselkednek, mint az örültek és csak növelik a fülsiketítő zajt. A beavatott igen könnyen megtudja magának magyarázni ezt a jelenetet. Míg a Stock Exchang tagjainak gondolat kidolgozott és kiterjedt távirati, telefon — és automata beszélőgépek állnak rendelkezésükre, amely megkönnyíti üzleteik lebonyolítását, az utcai börze tagjai nélkülöznek ezeket. A bankárok üzletei kivétel nélkül a Curb körül fekvő házakban vannak. Minden cégnek van egy vagy két bizalmi embere, aki lent az utcán a kötélen belül dolgozik. Már most minden megbízást, amelyet az iroda kap, annak fiatal és jótüdejű alkalmazottjai lekiabálják a Curbon tartózkodó megbízottnak, vagy pedig előremegbeszélte kézzel adják tudomására. A megbízott megismétli a megbeszélte jelekkel a kapott megbízást és azután elvegyül a piaci tőzsdén, hogy lebonyolítsa az üzletet. Ha meggondolja az ember, hogy naponta ezzel a primitív módszerrel több százezer darab értékpapírt adnak el és vesznek, akkor megérti azt az örületes zajt, amely ott állandóan uralkodik.

Itt kezdte meg ezen az esőverte és napégette aszfaltdarabon igen sok nagy amerikai férfiú a pályáját. Nem mese az, hogy kifutó kiukból milliárdosok lettek, mert a Curbon sok garasból lett sok százezer dollár. Most is születnek itt karrierok, mert az amerikai nép ismét a meggazdagodás lázatól szenved.

Főigazgató látogatás. Vass Bertalan dr. nagyváradai tankerületi kir. főigazgató a mai napon Aradra érkezett, hogy a királyi főgimnáziumot és az állami főreáliskolát meglátogassa. Egy héttig marad Aradon s itt a minorita rendház vendége lesz.

Orsovát visszafoglalták a szövetséges csapatok.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A *Temesvári Zeitung* leküldötte tudósítóját dunai frontunkra, mert a lap arról értesült, hogy csapataink a Cserna folyó jobbpartján megkezdtek operációikat, amelyeknek az a végső célja, hogy Orsovát felszabadítsák. Mint most a hadvezetőség engedelmével a tudósító jelenti, Orsova ismét a miénk, a hős bajor és a magyar népfelkelő csapatok visszafoglalták és megszünt a tizhetes oláh uralom. A tudósító erről a nevezetes hadieseményről a következőket jelenti:

November 13-án az egész ország területe felszabadult az orvul betört oláh hordák uralma alól. Orsova volt a legutolsó hely, amelyet az ellenség még birtokában tartott. Tíz hétig volt ura a városnak az oláh sereg, amely az elképzelhető legelkeseredettebb ellenállást fejtette ki, de végül is véres fejvel volt kénytelen uralmának utolsó maradványát is feladni. A bátor bajor csapatok és a hős magyar honvéd népfelkelők Orsovát szívós utcai harcok után hétfőn visszafoglalták.

November 11-én, szombaton reggel 5 óra 30 perckor kezdődött meg előnyomulásunk Orsova felé. Dunaorbágy irányából hatoltak elő vitéz csapataink és Orsova város délnyugati kijárata felé tartottak. A bajor csapatok első rohama a barikádok mögött védekező ellenséget körülbelül kétszáz méterrel nyomta vissza. Ekkor gépfegyverek által támogatva megkezdődött a második roham. Az oláhok utolsó csepp vérükig védekeztek, de minden erőlködésük hiábavaló maradt.

Hét óra 30 perckor elértük a templomhoz és az azzal szemben fekvő Aranyszarvas szállodához vezető egyenes utat. Véres kezitusában törték meg a bajorok és a magyarok az oláhok ellentállását és reggel nyolc órakor a sörgyár falai mögé vonultak vissza az oláhok, ahol eibarikádozták magukat.

Az oláh foglyok elmondották, hogy szombat délelőtt Ferdinánd oláh király két sürgönyt küldött az Orsovát megszállt csapatainak:

Orsovát védő bátor csapataimhoz!

Katonák! Orsovát az utolsó emberig tartani kell! Románok! Bizom erőtökben és bevált vitézségekben. Ferdinánd.

Az oláh király sürgönye már nem használt.

Vasárnap megostromolták a német és osztrák-magyar csapatok a sörgyár barikádjait. A gyár pincéiben az oláhok jó fedezéket találtak, de keveset használt nekik, mert tüzéségünk hatásosan támogatta gyalogságunkat.

Hétfőn reggel újból megtámadtuk a sörgyárba befészkelődött ellenséget. Miután csapatainknak sikerült a gyárat három oldalról körülvenniük, a negyedik oldalról pedig veszélyeztetniük, az oláhok helyzete tarthatatlanná vált. A bajorok és a magyarok, noha az ellenség minden modern eszközzel és fegyverrel védekezett, átugrottak a gyár falain és aki meg nem adta magát, vagy nem tudott menekülni, azt levágták. Elfoglaltuk a gyárat, hatvan foglyot ejtettünk míg az oláh csapatok maradéka visszavonult a Cserna patakon, annak keleti partjára. Orsovát a tizenhetedik oláh gyalogezred és az első gárdaezred századai védték.

A város az oláhok uralma alatt sokat szenvedett. A házakat csak itt-ott rongálta meg a bombázás és olyan képek mint Galiciában, itt nem láthatók. A katonai laktanyát lerombolták. Az elmenekült lakosság lakásait kirabolták és ebben segédkezett nekik a csőcselék is. Több üzletben semmi nem maradt meg, csak az álványok. A polgársággal brutálisan bántak, de senkit meg nem öltek. Az elmenekültek még nem térhetnek vissza, mert elsősorban a hatóságokat telepítik haza, ha azt a katonai helyzet megengedi.

Jövő tavaszon

győz az entente?!

(Roques francia hadügyminiszter tárgyalásai Athénben.)

— Távirati tudósítás. —

Laganó. A milánói lapoknak jelentik Athénből: Roques tábornok, a francia hadügyminiszter egyelőre elhalasztotta elutazását és ma tanácskozást folytatott Athénben a görög kormány tagjaival. A francia hadügyminiszter utazását eleinte úgy ítélték meg, mintha az nagyszerű eredményt hozott volna. Ez a bizakodó ítélet azonban már megváltozott. A Neon Asty szerint Roques tábornok a királyhű csapatok és a venizelista csapatok közötti semleges zona megállá-

pitásán és a zónának a francia csapatok által történt megszállásán kívül a görög fegyvereknek, ágyuknak és hadianyagoknak kiszolgáltatását, a görög vasutaknak korlátlan használatra való átengedését is követelte. Követelése azonban erős ellenkezésre találtak, ami még ma sem szűnt meg. Roques közölte az athéni francia kolóniával, hogy a venizelisták elküldtek egy ezredet a szalonikii hadsereg frontjára, a másik ezredet pedig most akarják felszerelni. Közölte velük azt is, hogy a szalonikii hadsereg helyzete kedvező és a négyesszövetség győzelmét óriási arányú harc fogja a jövő év tavaszán eldönteni.

A Messengerónak jelentik Athénből: Az ententenak Görögországgal az összes görög tüzéségi anyag ki-

szolgáltatására vonatkozó tárgyalásai megheiusultnak tekinthetők. Más hatalmak beavatkozása folytán a görög kormány a kérdésben még a további tárgyalások folytatását is visszautasította. A Messengeró szerint még nem tudható, hogy vajjon az entente kormányok milyen ellen rendszabályokhoz nyulnak.

A lyoni lapoknak jelentik Athénből: Sarraill a görög kormánytól Karatis Gunarisz-párti Janina képviselőjének elfogatását követelte, mivel Janinában forradalmat szerveztek a francia és olasz tisztek ellen.

Elfogták az Aradról megszökött gyilkost.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Pár nappal ezelőtt beszámoltunk arról, hogy az aradi királyi ügyészség fogházában szenzációs szökés történt. A fogda egyik ismert és legveszedelmesebb alakja, Máté Sándor tűnt el nyomtalanul a marosparti igazságügyi palotából. Hogy hogyan, miként menekült meg ez a hirhedt gonosztevő a sötét fogda falai közül, azt az akkori nyomozás sebtiben nem is tudta megállapítani. Máténak azonban nyomát nem lehetett találni. Mindjárt a szökés után széleskörű intézkedéseket tett az aradi királyi ügyészség Máté elfogatása érdekében. Azonnal megtelefonálták az esetet az aradi rendőrségnek és táviratot küldtek a szökésről az ország minden egyes csendőrséhez Máté Sándor személyleírásával.

Máté két évvel ezelőtt került az aradi ügyészség lakói közé. Akkor pattant ki az a rémes gyilkosság, ami az aradmegyei Agya községben történt. Mint emlékezetes, Földi Agnes, egy dúsgazdag öregasszonyt gyilkolt meg egy bünszövetkezet, melynek tagjai között Máté Sándor, rovott multu cigány vitte a főszerepet. Az öregasszonyt saját rokonai gyilkoltatták meg, hogy előbb hozzá jussanak vagyonaéhoz. Alvás közben ágyában megfojtották, úgy, hogy a gyilkosságnak nem lehetett nyomát találni. Földi Agnes hulláját annak rendje s módja szerint el is temették és csak évek múlva a meggyilkolt öregasszony egyik rokonának, — aki szintén részt vett a gyilkosságban — esküvőjén, amikor Máté Sándort részegen a lakodalomból kidobták, pattantotta ki a dolgot ő maga. Az aradi esküdtbíró Mátét tizenöt évi fegyházra ítélte és az óta a gyilkos az aradi fogház lakója.

Mióta a rablógyilkos cigány itt van, már több ízben kísérelte meg a szökést, de tervét nem tudta keresztül vinni. A mult hét egyik napján a fogház munkaterméből kikéredzkedett, a folyosón senki sem volt, odaugrott az egyik meglazult rácszatú ablakhoz, a rácsot kiemelte és így a nyílt udvarra jutott, ahonnan már könnyen mehetett ki a törvényszék főkapuján, melyen keresztül ma már két szuronyos csendőr kíséretében, erősen vasra verve tért vissza.

A rablógyilkost Tamáshidas, biharmegyei községben fogta el az ottani csendőr. Gyalog jutott Aradról oda, ahol mostanáig az ottani cigányok között bujkált. A csendőröknek feltűnt az idegen jövevény, akiről a személyleírás alapján megállapították, hogy az aradi ügyészség fogházának megszökött gyilkosa. Máté először hevesen tiltakozott a csendőrök előtt a meggyanúsítás ellen, de sehogyan sem tudta magát igazolni és ezért vasra verték és Aradra kísérték.

Szenzációs nyilatkozatokra készül az angol kormány.

(Szilárdan áll a német front. — Fegyverbe áll minden angol férfi 45 évig.)

— Távirati tudósítás. —

Egy, Londonból Hollandiába érkezett semleges államférfi, akinek a londoni diplomáciai és parlamenti körökben előkelő összeköttetései vannak kijelentette, hogy az angol kormány a legközelebbi időben szenzációs nyilatkozatokat fog tenni a politikai, közgazdasági és katonai rendszabályokról. A rendszabályok kiterjednek az összes fegyvert fogható irek szolgálati kötelességére, a hadkötelezettségi korhatár felemelésére Angliában úgy, mint Skóciában negyvenegyötől negyvenöt éves életévig, Anglia kereskedelmi egyezségére az élelmiszerek és nyersanyagok Hollandia, Spanyolország, Norvégia és Svédország számára való szállítására, a hazai élelmiszer készletek letörlésére és az újabb behozatali tilalomra vonatkozólag. Ezenkívül a hajókémkedések csökkentésének szempontjából az összes angol kereskedelmi hajók egyenlőbb és erősebb felfegyverzésére, az első osztályu britt értékpapírok, főképpen pedig a vasuti obligációk beszolgáltatására, cserében a hadipapírok ellen, a sterling árfolyamának a külföldön való javítására, végül pedig az angol hadikölesönről szóló közleményekre vonatkozó rendszabályokról is szólnak majd a nyilatkozatok.

A londoni Daily Mail jelenti: Az

angol hadügyi bizottság elhatározta, hogy a hadilétszám kiegészítésére az összes husz és negyven év közötti férfiakat fegyverbe szölitják.

Londoni lapok haditudósítói jelentik, a Somme frontról, hogy a négy napos szakadatlan harcok ellenére a német védőcsapatok, melyek valószínűleg elitesapatokból állanak, rendületlenül kitartanak. A Daily Chronicle szerint Anglia a Sommenál egy évi ujonclétszámának hetven százalékát veszítette el.

A Züricher Tagesanzeiger írja: A Somme mentén az angolok különböző alkalmakat, kihasználva meglepetésszerű támadásaikkal kisebb sikert értek el. A harc vonal általános helyzete azonban mit sem változott és az Ancre menti esata a legkevésbé sem befolyásolta.

Az olasz lapoknak párisi hivatalos és magán jelentések hírül hozzák, hogy az entente kormányainak és vezérkarainak képviselői már befejezték tanácskozásait. A kormány képviselői, továbbá Titoni volt párisi olasz nagykövet és Anglia, Oroszország, Olaszország és Japán nagykövetei, ugyszintén Szerbia, Belgium és Románia követei Párisban tanácskoztak, míg a vezérkarok képviselői a francia főhadiszálláson. A külön tanácskozások után együttes tanácskozást is tartottak, de lefolyásáról és eredményéről semmitéle közlést nem tettek.

helyes mérlegelésére. Bernát bácsi alakját Várnai játszotta meg művésziösen. A késő szerelem kedves tárgya: Malesika Harmath Józsiában talált szeretetreméltó megszemélyesítőre, míg a Rosenberg-család szeleburdi kisleányát „Zelmácskát” Kiefer Lujza tette olyanná, a minőnek magát a darabban lerajzolta: „csinossá és eleven cukorbabává”. Győző olyan kabinet-alakot csinált a „tokaji” nagypapából, amelyet még tőle is ritkán láttunk. Semmi szertelenség, semmi túlzás nem volt a játékában: szintiszta arany művészet volt az. Szeretnők, ha az önmérséklésnek több ilyen gyönyörű példáját láthatnánk tőle. Ugyancsak sikerült portrét rajzolt meg Polgár Sándor, az öreg prokurista alakjában. A darabnak talán egyetlen személye, mely beleillik a mi világunkba: „Pál” — a fiatal Würzburger, akit Kertész Dezső tett előttünk rokonszenvenné. Kiss Miklós egy utazó alakját mintázta meg sok humorral és találékonysággal. Nem volna referádánk teljes, ha meg nem emlékeznénk a kis Würzburger unokáról: Hertháról, akit egy meglepően értelmesen beszélő s ügyesen játszó „színész gyermek”: Acs Aranka személyesített, természetesen tapasztos sikerrel. A kisebb szerepekben: Benkőné, Blidar Vali, Dóri Tusi, Tóth Böske, Delli Lajos és Polgár Béla, Herold Ede és Lenkei György törekedtek arra, hogy „Bernát bácsi” most is jó üzletet csináljon. És ez teljes mértékben sikerült is nekik. (Z. A.)

* Arany sorozat IV. Hétfőtől kezdve mutatja be az Apollo az amerikai Arany-sorozat negyedik filmjét. Lady Beatrix házasságát. Az Arany-sorozat előbbi filmjei: a Tribby, a Királytűz és a Szabóca voltak.

* Felsőalmási Fábry Pánci és Rubletzky Géza művei. A Képzőművészeti Társulat tegnap megnyitott téli tárlatán új név kelt feltűnést és arat elismerést az egész fővárosi sajtóban: Felsőalmási Fábry Pánci. Egy elragadóan bájos, fiatal aradi leány lépett ki ezzel a nyilvánosság elé és az elismert művészek világába történt bevonulásával egy csapásra maga felé fordította nemesek a figyelmet, hanem a legnagyobb budapesti lapok műkritikusainak teljes dícséretét is. Az ifjú művész Aradon kezdett festgetni s először Balla Frigyes tanár tanítványa volt. Balla hamar felismerte Fábry Pánciban az istenadta nagy talentumot és München látogatását ajánlotta a művésznek. Így lett Fábry Pánci München egyik legjelesebb professzorának tanítványa, ki most kiállított „Szent János fej”-e után nagy művészi jövőt jósolt neki. Rubletzky Géza, kinek kisplasztikai dolgait a főváros előkelő műgyűjtői ma már érdem szerint becsülik: néhány bájos geure-szoborral vett részt a műtárlaton. A két aradi művész sikere minden aradinak méltó büszkesége.

* A színház hírei. Ifjúsági és népies előadás. Általános érdeklődés mutatkozik a rendezesített ifjúsági előadások iránt, így szombat délután szinre kerül Náni, vagy a glogováci svábok különös érdeklődésre tarthat számot. — Vasárnapi előadások. Vasárnap délután fél négykor mérsékelt helyárrakkal, a most felújított Gésák című kitűnő operett van műsoron ugyanazon szereposztásban, mint az első előadásnál volt. Este nyolckor a Bernát bácsi kitűnő ujdonságnak lesz a harmadik előadása. — A Bernát bácsi másodszor kerül szombaton előadásra. Ez a kitűnő ujdonság, melynek bemutatását zsufolt ház kacagta végig. Holnap, vasárnap ismét szinre kerül este 8 órakor, rendez helyárrakkal. — Csiky-est a színházban. A jövő héten hétfőn lesz 25 éve, hogy Csiky Gergely elhalálozott, ezt a napot kegyelettel ünnepli a színház és az évforduló alkalmával a halhatatlan író legjobb darabja a Cifra nyomoruság kerül előadásra elsőrangú szereposztásban.

* A bűn gyermeke, egy minden ízében megható 4 felvonásos társadalmi dráma kerül vasárnap bemutatásra az Erzsébet-mozgósínházban. E kép a világhírű Mester-gyárból került ki. A társadalom régi, örök problémáját dolgozza fel, de talál rá módot, hogy új, gyönyörű, hatásosabbnál-hatásosabb beállítások által vonzóvá és érdekessé tegye. Egy színész kis gyermekét idegen nővel neveltet fel, de a kis gyermek közben meghal, a nevelő anya saját gyermekét vallja a színész gyermekének. A gyermek felső, rossz, kicsapongó életet él, lopással tartja fenn magát. Edesanyjának hitt színésznőt állandóan zsarolja, aki fél titkát térjének elárulni. Egy alkalommal a színész lakásába tör be, a rendőrség üldözi, de ellátogatás helyett egy golyó megöli. A színész zokogva borul férjére és bevallja, hogy ez az ő gyermeke volt, de megérkezik az igazi edesanya, aki bevallja a színésznőnek, hogy ez nem az ő gyermeke, az övé még kicsi korában meghalt. Legközelebb: Az igazság győz.

* A fekete huszár a jelenkor legesodásabb háborus slágere, Harry Piel viel világhírű műve legközelebb az Erzsébet-mozgósínházban kerül bemutatásra.

TORVÉNYKEZÉS.

§ Fegyházra ítélt sikkasztó postamérnök. Budapestről jelentik: Kertér Aladár postamérnököt, aki a múlt évben a posta kárára száztizenhatezer koronát sikkasztott azáltal, hogy anyjának egy pénzes levelet adott fel, a melyben az ezresek megfestett papírosokkal cserélte fel, a törvényszék négy hónapi fegházra ítélte. Kertert aki közben katonának vonult be és a harc téren két ízben kitüntette magát, a tábia ma két évi teyházra ítélte. A vádlott védője az ítéletet megfellebbezte.

IRODALOM ES MŰVESZET.

Színházi műsor:

Szombaton délután fél négy órakor, fél helyárrakkal ifjúsági előadás: Náni, énekes játék.

Este nyolc órakor rendez helyárrakkal: Bernát bácsi, másodszor B. bérlet.

Bernát bácsi.

Családi kép 3 felvonásban. Írták: Friedmann. Arnia és Kossor Hans. Fordította: Kövessi Albert.

— Bemutató-előadás. —

A „Bernát bácsi” nem a mai világból való darab. Levogője, alakjai nem a mi életünk részei; egy más plánetának vagy legalább is elmúlt időknek tükörképei. Így írtak valaha nálunk is, másutt is, a drámaírásnak abban a kezdetleges korszakában, amikor problémák nem bántották az emberi lelkeket s a „raffinált érzések hisztériája” nem volt divatos. Ezért amilyen naív és kezdetleges ennek a darabnak a tárgya, ép annyira bájos is. Egy öregedő szív lehoobanása, megható szerelme, csöndes remondása. E vékony szálhoz tapad az egész cselekvény. Amely voltaképpen nem is összefüggő egész: inkább kedves epizódoknak vidám és tarka gyűjteménye. Alakjai egyszerűek, de jól formáltak, nem típusok, de nem is egyéniségek, szürke emberek, akikben azonban sok érzés és sok humor van.

Az öreg Würzburger a „Bernát bácsi” a mindig okos, mindig józan, mindent mérlegelő fej egyszerre elveszti az egyensúlyt, mihelyt a saját szíve dolgáról van szó. Ugy érzi, szabad még szeretnie s az élet rendező kezének kell közbenjárnia, hogy újból megtalálja a dolgok

Berlinből Londonba.

(Riporton az angol fővárosban.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A *Berliner Tageblatt* előkelő semlegese a következő leírásban folytatja a háborus London életét.

A semleges ember esodálattal kénytelen megállapítani, hogy igen gyorsan élte magát bele az angol nép, „a szabad nemzet” a militarizmusba. Nagyon csalódtak azok, akik attól féltek, hogy az általános védőkötelezettség súlyos politikai megrázkódtatással fog járni. Ez nem történt meg. Ennek azonban nem az az oka, mintha a nép helyeselné, hanem az, hogy kisebb bajnak tartja az előbbi állapotnál. A háboru elején az önkéntes ujoneozás járta, de bizony az angol főnemesség és a régibb családok sarjain kívül nem igen álltak kötelnek, mert az átlagos angol ember a háborut csak a politikusok és a katonák dolgának látta. Minthogy ily módon nem lehetett katonát fogni, megindult Kitchener marschal nagy reklámmal világgá kürtölt toborzása. Minden utcán és minden téren ezerféle képen akarták bebizonyítani, hogy minden angolnak kötelessége, hogy a király kabátját viselje, azonban az angolok, úgy látszik, igen jól érezték magukat polgári ruhájukban is. Ekkor tértek át a Derby-rendszerre, amely nem volt más, mint a védőkötelezettségnek egy álcázott alakja. Ebből rengeteg baj keletkezett, mert Asquith miniszterelnök megígérte, hogy a nős és családos embereket addig nem viszik katonának, míg valamennyi nőtlent be nem sorozták. Vég nélküli viszálykodás támadt abból is, hogy ez az új sorozási rendszer lehetővé tette a katonai mentesítést is, aminél tudvalévő a protekció nagy szerepet játszott. A lapok direkt rámutattak egyes emberekre, akik kibújtak a katonai szolgálat alól.

— Minthogy az általános védőkötelezettség legalább egyenlő és igazságos elbánást ígért mindenkinek, valóságos megváltásként üdvözölték. Egykedvűen túrték az angolok, hogy rendőri lajstromokba írják be őket, ami a háboru előtt bizonyára forradalmat szült volna. Minden angol lakost jegyzékbe vettek és el kell ismerni, hogy a hatóságok néhány hét alatt olyan munkát végeztek, ami másutt évekig tartott volna. Természetes, hogy még a lajstromok nem tökéletesek, mert angol nagyvárosokban igen könnyű a rejtőzködés és ezért valóságos hajtóvadászatokat rendezett a kormány, löversenyeken, színházakban és moziban, de ez se vezetett valami nagy eredményre. A rendőrség figyel a kibuvókat és gyakran látni, hogy az utcán megállítanak embereket és kéri tőlük a katonai irataikat. Aki nem tudja előmutatni, vagy nem tudja magát kellően igazolni, azt egyszerűen elviszik a rendőrségre.

— Emiatt sok támadásnak van kitéve a kormány, de sok baj van másrészt azokkal is, akiknek a törvény *telkiismereti okokból* frontszolgálati mentességet biztosít. Asquith miniszterelnök, aki maga is puritán, azt hitte, hogy igen kevesen lesznek, akik ezzel a kedvezményvel élnek, de azt kell tapasztalnia, hogy egyszerre tömegesen jelentkeznek azok, akik nem akarnak fegyvert fogni. Minthogy nagy mérvet öltött a kibuvásnak ez a módszere, most már nem kezelik a lelkiismereti meggyőződést olyan kegyes kézzel, mint eleinte. Aki nem akar a frontra menni, azokat egyszerűen összegyűjtik táborokba, ahol nem a legjobb dolguk van. Rendszerint igen piszkos és alacsony rendű munkákat végeztetnek velük,

mert érezniök kell, hogy csak másodrendű emberek. A feletteseik gorombán és durván bánnak velük. A tisztek nem is veszik észre, vagy legalább nem akarják észrevenni, hogy ezekkel a frontmögötti katonákkal Angliában hallatlan módon bánnak. Tényleges megvetés nyilvánul meg irántuk. Megtörtént, hogy emiatt panaszkodtak, de ez a sorsukat még jobban megnehezítette. Ezzel a mesterséges kényszerrel igen sokat rávettek arra, hogy inkább fegyvert vegyen a kezébe, semhogy kitegye magát az állandó szekaturának.

— A kormány elrendelte a fölmentettek revízióját is. Mint ismeretes külön bíróságok foglalkoznak annak megállapításával, hogy kinek van joga a fölmentésre. A bíróság döntése sok elégedetlenséget szül. Azt mondják, hogy különösen a vidéken, ahol a bíró ismerős, vagy jó szomszéd, nem mindig katonai szempontból hozott ítéletet. Ezért sok bírót át helyeztek és a felmentés feltételeit megszigorították, de még mindig elég kibuvót hagytak. Most egy olyan áramlat van Angliában, amely követeli, hogy az *állami tisztviselőket is vigyék el katonának* és a fiatalokat helyettesítsék öreg, nyugalmazott hivatalnokokkal. Igen liberálisan ítélik meg azokat az eseteket, ha arról van szó, hogy *szülőjének, vagy rokonainak eltartója és a bevonulása csakugyan nyomort jelentene a családnak*. A munkaadó reklamációját is tekintetbe szokták venni, ha betudja bizonyítani, hogy egy-egy ügyes munkásnak a bevonulása üzleti, vagy pénzügyi kárral járna. Tagadhatatlan, hogy ez sok csalásra vezetett és előfordult már az is, hogy *fölmentési igazolványokat hamisítottak*. Súlyos büntetés jár ezért és a tetteket természetesen azonnal be is vonultatják. Sok katonai bünper volt a szabadság miatt, különösen gazdagabb földbirtokos osztály közt. Sikerkült gyermekeiket a legjelentéktelenebb okokból felmentetni, sőt volt rá esett, hogy egy apa mind a három fiát kiszabadította. Előbb elbocsátotta minden eselédjét és így letelehette az esküt a törvényszéknél, hogy mind a három fiára szüksége van, hogy a termését betakaríthassa.

Tagadhatatlan tény, hogy az általános védőkötelezettség meghonosodott. Ezt nem lehet sem csürni, sem csavarni. *Öt millió* főre becsülik az angol hadsereget és minden család odaadta a gyermekét katonának, ép úgy mint Franciaországban, Németországban, vagy Magyarországon. Angliában nagy a parádé még és így látiam kisebb városokban házakat, ahol jelvények vannak az ablakban, amelyek azt bizonyítják, hogy a családnak egy vagy több tagja a haretéren van. Keresztet tesznek az ablakra, amelyre annyi szalagot kötnek, ahány férfi hiányzik. Láttam olyan ablakot, amelyben ötszalagos kereszt volt és ez volt a falu büszkesége.

A tengerészet részére még a régi módszerrel toboroznak katonát. Plakátokon hívják föl a lakosságot, hogy lépjen be a tengerészeihez. Ennek nincs valami nagy eredménye s valószínűleg rövidesen megváltozik.

Az „ARADI KÖZLÖNY”

már a kora reggeli órákban kapható minden nagyobb papírkereskedésben és donanytözsdeben ::
Egyes szám ára 12 fillér

Beismeri az entente az oláh sereg visszavonulását.

— Távirati tudósítás. —

Szemben a november 16-iki bukaresti hivatalos közléssel, amely szerint Románia helyzete napról-napra javul, a milánói *Corriere de la Sera* ugyanaz napi párisi értesülése szerint az oláh frontról érkező összes hírek egyre növekvő ellenséges nyomást és oláh visszavonulást jelentenek. Az oláhok ugyan várakozáson felül hosszú ellenállást tanúsítottak Kámpolungtól északra és keletre, de az ellenséges invázió az Olt balpartján 30 kilométernyire jutott, egészen Salatrucelle faluhoz, amely csak 15 kilométernyire északra fekszik Rimnik várostól. Az Olt jobbpartján ugyan több az akadály, de már itt is a határtól délre 25 kilométernyire folyik a harc. Még komolyabb a helyzet a Jiul völgyben, ahol az oláhok a második vonalra voltak kénytelenek visszavonulni. Tisguliu város védelmére, a határvonaltól 35 kilométernyi távolságban, erősítéseket készítettek. A többi frontszakaszon, ahol emberben és fegyverben az orosz erősítések inkább jutnak érvényre, az oláhok helyzete vigasztalóbb.

A sajtóhadiszállásról jelentik: A szövetséges csapatok támadásai az oláh és orosz haderőkkel szemben teljesen tervszerűen és kedvezően halad előre. A Szurduk-szorostól délre csapataink makacs támadással elfoglalták Bumbestit. Az Olt folyó mindkét partján mélyen bent harcok oláh területen. Az oláhok és az oroszok a keleti hárévonalon ellentámadások sorozatával akarják föltartoztatni előnyomulásunkat, de teljesen sikertelenül. Előnyomulásunk nehéz harcokkal bár, de sikeresen halad előre.

A Times jelenti: Az oláhokat a magyar-osztrák és német csapatok Vöröstoronyánál huszonöt, Töresvárnál huszonhét és Predealnál nyolc kilométernyire szorították vissza oláh földre.

Az olasz lapok úgy értesülnek, hogy az oroszok és az oláhok az egész Duna mentén hatalmas előkészületet tesznek, hogy *mielőbb átkethessenek rajta*.

A sajtóhadiszállásról jelentik: Az oláhok november 16-án kiadott hivatalos jelentése a következő: Moldva nyugati határán az ellenség több helyen eredménytelenül támadt. Kilenven foglyot ejtettünk és két gépfegyvert zsákmányoltunk. A határon Lungentől a Prohova völgyéig jelentéktelen összecsapások voltak, ezenkívül tüzerégi tüzelés folyt. Dragaszlavele vidékén az ellenség hevesen, de eredménytelenül támadott és nagy veszteségével visszavertük. Az Olt völgyében heves harcok vannak. A balparton csapataink visszavonultak Ratul és Radacinistire. A jobbparton megtartottuk állásunkat. A Zsil vidékén csapataink Capacioasa felé Tirgultól délkele re és Corbesti felé Tirgultól délre vonultak vissza. A Cserna folyó mentén járőrök harca és tüzerégi tüzelés folyik. Déli arcvonat: Az egész Duna mentén gyenge tüzerégi és gyalogsági harcok vannak. Dobrudzsában semmi változás.

Önálló lengyel hadsereg megszervezése

— Távirati tudósítás. —

Mint jól értesült helyről a bécsi lapoknak jelentették, a lengyel hadsereg megszervezését Németország intézi az osztrák-magyar tisztek közreműködésével. A jövőbeni lengyel hadsereg törzsét a lengyel légiók és a lengyel segítő csapatok fogják alkotni, amelyek 1914. augusztus óta, mint az osztrák-magyar hadi erőnek egy része dicsőségesen harcoltak a szövetséges hadseregekben. Most Ferenc József király a lengyel hadsereg rendelkezésére bocsájta ezeket a csapatokat. A lengyel hadsereg, lengyel nemzeti hadsereg lesz, tehát sem osztrák, sem pedig magyar, sem német. Az összes parancsnoki állások nyitva állnak a lengyel tisztek részére. Egyelőre azonban ezek híján részben osztrák, magyar és német tisztekkel töltik be az állásokat. A jövőbeni lengyel hadsereget egyelőre a német hadsereghez csatolják. Ennek a csatolásnak és nem bekebelezésnek, mint néhány lap helytelenül írta, az a célja, hogy a lengyel kötelékeknek a nemzetközi jog szerint megadja a reguláris csapatok jellegét. A varsói és a lublini főkormányzóságnak legfelsőbb hadvezetőségükhöz és kormányukhoz való viszonyát a lengyel

haderők dolgában kötött megállapodások távolról sem érintik.

Az orosz követek fáradozásai Párisban, Londonban és Rómában eddig eredménytelenek maradtak. Oroszszágnak a lengyel kérdésben tett tiltakozására még nem válaszoltak. A kormányok válaszukat állítólag egyszerűen akarják publikálni.

A génuai katonai parancsnok elrendelte az oroszországi lengyelek összehívását és azok kötelesek naponként a rendőrségen jelentkezni. Ez intézkedést eddig Olaszországban csak az ellenséges államok alattvalóival szemben alkalmazták. Ugy látszik a lengyeleket is ilyeneknek tekintik.

Pétervárott a legnagyobb intrikák folynak Stürmer ellen és Protopopow belügyminiszter érdekében. A legutóbbi minisztertanácsban nyolc szavazattal három ellenében Protopopowra ruházták át az élelmezés kérdésének rendezését. Csupán Schmajev hadügyminiszter, Bark pénzügyminiszter és Girgorovics tengerészeti miniszter szavaztak ellene. Hír szerint Stürmernek a külügyminisztériumban komoly konfliktusai támadtak. Jól értesült helyekről szerzett információk szerint Stürmer miniszterelnökségének napjai meg vannak számlálva. Utódjául Protopopowot emlegetik. Az orosz miniszterek között elkezdett belháború folyik. Politikai körök fokozott érdeklődéssel tekintenek a jövő héten Carskojeszelóban összeülő koronatanács elé. Ugy vélik, hogy ez hozza meg a vajdó kérdésben a döntést.

Visszaítnek a nők.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

„Gorombák a nők” című cikkünk levélírója ma a következő válaszokat kapta:

I.

Igen tisztelt szerkesztő ur! Mindenekelőtt bocsánatot kérek, hogy a még soha nyomdafestéket nem látott írástomat b. lapjában való közlés céljából Önhez juttatni merészkedem.

Vannak dolgok, amik a legnyugodtabb természeteket is, ha nem is bosszantják, de nagy mértékben érdeklik. Ilyen a november 15-iki lapjában „Gorombák a nők” című cikk, illetve az ismeretlen hölgy által írott levél. Elsősorban is kétlem, hogy ilyesmit nő tud állítani saját neméről, de ha mégis hölgy az illető, úgy fogadja szegény a legmélyebb részvétem kifejezését azért, hogy ilyen rosszul és kevéssé ismeri a dolgozó nőket.

Természetesen úgy, amint a házikisasszonyoknak, úgy a dolgozó nőknek is számtalan fajtája van. Aki goromba természetű, az goromba marad, akár hivatalban, akár a tűzhely körül forgolódik. Közös vonása minden tisztességes dolgozó nőnek (mert én csak azokról beszélek) annyi, hogy dolgozik, mert szüksége van rá, szeretné, hogy munkáját megfizessék és munkájáért becsülik. Igyekszik hivatalában haladni, hogy munkájával megélhetést biztosítson magának. Ebbeli igyekezetében, akarásában bizony-bizony igen sokszor összeütközésbe kerül az őket elnyomni akaró férfi munkásokkal. Ezek az összeütközések egy kissé határozottabbá, erélyesebbé teszik a nőket, mert nekik a férfiak nemesak a jó oldalukat mutogatják. Abban a pillanatban, mikor a nő nem akar az utolsó lenni, ha látja, hogy munkája ér annyit, mint férfi társáé és amikor szeretné, hogy kicsiny fizetését férfi kollégája fizetésének legalább felére emeljék, akkor megkezdődik az a munka, amit a kenyérért való küzdelemnek neveznek és ilyenkor a férfiak mondhatatlan csúnyán viselkednek. Minden módot és eszközt felhasználnak, hogy a nő ne emelkedhessen. Ilyenkor a legelső, amit hallunk: „Minek nekik a magasabb állás, a több fizetés? — nők, akiknek van otthonuk, vannak szülei, nem egyedül kell a házat eltartani; de amikor munkáról, felelősségről és gorombaságról van szó, váltig

hallja az ember: „Hja, hivatalban nincs nő, itt csak hivatalnok van, nem tehetünk különbséget.”

Hát igen k. levélíró hölgy, láthatja, hogy a dolgozó nőknek nem udvarolnak, mint a házi kisasszonyoknak és ez a küzdelem minden nőt természetéhez képest kisebb, vagy nagyobb mértékben erélyessé és önértékesé tesz, de hogy a nőiességéből veszítene, ezt csak olyan mondhatja, akinek még nem volt alkalma komoly, intelligens, uri dolgozó nővel beszélni. Az bizonyos, hogy úgy, amint a házi kisasszonyoknak, úgy a dolgozó nőknek is helyén van a nyelve, csak míg a házi báránycsókák csak férjhezmenetelük után válnak farkasokká, mert akkor ismerik meg a férfit teljesen, a dolgozó leányok már a hivatalban vetik le báránycsókájukat, de csak azért, hogy a legelső jó szóra ismét örömmel és hálással vegyék fel megkínzott lelkükre a levetett köntöst.

Próbálják csak meg tisztességesen fizetni és elismerni a munkásságát a nőknek és nem minduntalan gátat rakni elé, letörni ambícióját, meg fogják látni, hogy női finomság dolgában túl tesz a henyéző hölgyeken.

Szóval — amilyen az adjon isten, olyan a fogadj isten. Több finomság az urak részéről és akkor a dolgozó nők még csak erélyesekké sem lesznek. Tisztelettel egy hivatalnoknő.

II.

Kedves szerkesztő ur! B. lapjuk mai számában új téma került szónyegre. Még pedig olyan dolog, amihez feltétlen hozzá kell szólnunk. Ugy szólni kötelességünk védekezni a ránk zúdított vád ellen.

A dolog érdekes, sokat lehetne róla mondani. Én csak azt akarom röviden bizonyítani, hogy mennyire nincs igaz a levél írójának. Azt hiszem sokan leszünk, kik boncolókésk alá vesszük a tárgyat, hogy legalább így védhessük magunkat.

Mindenekelőtt azt tartom a legfurcsábbnak, hogy nő állítja ezen dolgokat. Ha férfi tenné, azon nem csodálkoznék. Ok talán hatalmuk esorbitását látják a rohamos előrehaladásban s hogy ezt némileg ellensúlyozzák, kígyót, békát kiabálnak reánk. De mi oka lehet erre a 20-ik század

ban egy nőnek? Azt értem, ha a kacérság, az erkölcsatlenség ellen morált prédikálnak. De a művelődés terén az előrehaladásnak csak nem akarnak gátat vetni?

Azt tartom, hogy a különféle pályákon előretörtető nőket nem lehet egy kategóriába sorozni. A villamos kalauznő, meg a modika nem egészen egy kalap alá valók.

Mert ha egy nő utcaszépő lesz, hát azt egész biztosan, nem a megfélemlítő ambíciója, vagy az emancipáció-kérdés sarkalja, hanem a nagyon drága hadikenyér megkeresésének célja hajtja a dicstelen férfitársa. Erről az osztrájról elhiszem, hogy goromba, de elítélni nem lehet. Nekünk csak a műveletlen, sokat küzdő munkásnőt szabad benne meglátnunk, kit a mostoha sors nem tanított finomságra.

Azok a lányok, akik a tudományos életpályákon akarnak boldogulni, rendesen szép reményekkel, nagyratörő vágyakkal indulnak a küzdő cél felé. Dicséretükre mondhatjuk, ritkán fordul elő, hogy belefáradva letérjenek a megkezdett útról. Az erős akaratuk s kitartásuk rendesen győz és eljut oda, hova vágyaik hajtják. Sok keserű küzdelem és fáradság árán is. Azt nem tagadhatjuk, hogy fizikumuk gyöngébb, mint a férfiaké, a szellemi munka jobban megviseli idegeiket, szóval idegesek, de ez nem ok arra, hogy ekkora gorombaságot vágjanak a szemükbe, hogy gorombák. A hiúságot igaz, hogy a tudomány sem tudja kiölni belőlük, de, hogy éppen csak a külsőség kedvéért öljék magukat a tanulással, azt kétségbe vonom.

(Lám ez a női vonás, a hiúság is megmarad bennük, tehát a nőiességből sem vetkőznek ki egészen.)

Nevelőnő, meg ápolónő csak nem lehet mindenki. Kell, hogy legyen olyan is, aki a hiányzó férj munkáját legalább némileg pótolja. Milyen jövőt képzelhetünk magunk elé, ha a nők egy része nem emelkedne ki, a neki teremtett szűkre légtérből. Hiszen most, amikor az erősebb nem színe-java a harctéren vérzik, nekünk is hozzá kell járulni Magyarország talpraállításához. Ki észszel, ki erővel.

Hogy még dilettánsok vagyunk... Istenem, hát nem lehet egyszerre mindent. Valaki kell, hogy kezdjen s utat törjön az utánunk jövőnek. Legalább azokra ne mondassák még a rossz nyelvek sem, hogy: „Nem találják helyüket és egyéniségüket a férfi munkakörben.”

Szíves üdvözléssel egy haladni akaró leány.

III.

Mélyen tisztelt szerkesztő ur! „Nők a nők ellen” című közlemények között „Egy hivatalnok” is írt gunyba burkolt sorokat. Erre vonatkozólag legyen szíves válaszom lapjában közölni.

E cikknek különösen végző szavai, — melyek így szólnak: „Ha kell, még kezét is csókolunk a hölgynek”, — buzdítottak válaszra. Ez az ígért elég valóságúnak látszik, mert Istenem, egy szép fehér kezét nem olyan borzasztó megcsókolni. Ezt talán az, az „Egy hivatalnok ur” is tudja és hogy még sem teszi meg, annak egész más okai vannak. Amint a nő nem mint „jóur hölgy” igyekszik érvényesülni, akkor már egy lenézett személyiség, akinek a szokásos „Kezét csókolom” helyett csak „Alászolgája és jónapot”-tal köszönnek!

Most pedig megpróbálom illusztrálni a „Hivatalnokok” bánásmódját a nőkkel szemben.

Vannak a hivatalokban olyan férfiak, akiknek a végzettsége semmivel sem több a négy középiskolánál (Néha még kevesebb). Tehát intelligencia tekintetében egyenlők a nőkkel. „For”-juk csak az, hogy hosszú éveken át több gyakorlatra tesznek szert, no meg a titulusok „Tisztviselő” és nem napidíjas. Ki is használják ezt a „rangkülönbséget”, ahol csak lehet. Például a legcsekélyebb hibáért, — rendszerint ha felekkel van tele a hivatalos helyiség — mérgesen és finomnak épen nem nevezhető hangon kiáltanak a napidíjas nőkre, mert há ők „tisztviselők”. Mélyebbre hatolni nem akarnak ebben a témában, tehát még csak annyit, hogy a nő a gorombaságban sohasem a kezdő, de természetes, „Ha te úgy, én is úgy”. N. J.

Orsován, a visszafoglalás órájában.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Lapunk más helyén mondjuk el, hogy hős csapatunk miként vették vissza Orsovát. Orich Viktor, aki közvetlenül a város felszabadítása után, a német főparancsnokság engedélyével bement Orsovára és onnan a következőket jelent:

— Az utcák üresek és a város olyan benyomást tesz rám, mintha vasárnap reggel lenne és mindenki még mély álmát aludná. Itt-ott egy-egy ház ablaka mögött egy öreg anyóka arca tűnik fel, aki boldogan bámulja meg az új embereket. Hosszu nehéz hetek után végre ismét idegen, de barátságos arcokat lát.

— Orsova felszabadítói nem vonultak be zárt csapatokban, katonazenével, ellenben a Haubicok és a gépfegyverek elég hangosan muzsikáltak és a lakosság, ahelyett, hogy ünneplésen fogadta volna a bevonuló csapatokat, elbújt a házakban és a pincékben, hogy ne történjék baja a rettenetes utcai harcokban. Mikor bejutottam a város egyik végén, a másik végén még tombolt a kézitusa, amely azonban lassankint elcsendesült, és jóleső nyugalomnak adott helyet.

— A város közepén levő utcákon alig látszik a torlaszharcnak a nyoma. Az aszfaltozott utcák tiszták és helyenkint látni, amint az oláh katonák eldobták felszerelésüket. A toronyóra háromnegyed ötöt mutat, noha reggel kilenc óra van. Az Arany szarvas szállodában élénk az élet. Az udvarban és a kávéházban százával ülnek asszonyok, gyermekek és öregek. Ez Orsova lakossága. Az emberek Tihanyi esendőrfőhadnagyot veszik körül, aki állomásparancsnok, városparancsnok, főszolgabíró, polgármester, szóval minden egy személyben. Részen a katonai hatóságnak, másrészt a közigazgatási hatóságnak áll rendelkezésére. Nagyszerűen érti a dolgát és mindenki meg van vele elégedve.

Orsovát az oláhok részben kirabolták. Bementem sok üzletbe és lakásba és megállapítottam, hogy

1. sok lakás teljesen érintetlen,
2. sok lakásból mindent elvittek, a butort otthagyták,
3. az üzleteket kirabolták és csak az állványokat és berendezési tárgyakat hagyták meg.

— Vannak kivételek is. Némelyik lakásból hiányzanak a berendezési tárgyak, viszont vannak olyan üzletek, ahol a felhalmozott áru egyrésze megmaradt. Például Grizer fűszerkereskedőnek nyolevanezer korona értékű portékájából, körülbelül hat-ezer korona értékűt megtaláltunk. De ez is szét van szórva a padlón és az udvarban.

A következő épületeket rombolták le:

A hajógyárat, amelynek legszélsőbb szárny épületét, amely Dunaor-bágy felé fekszik, felgyújtották.

Kik Ferdinánd egyemeletes házát üsszelőtték,

a katonai laktanya romhalmaz,

a sörgyár sokat szenvedett, az ud-

varon épült új ház bedőlt, látszik rajta, hogy sok ágyugolyó érte. Az utolsó napokban az oláhok feltörték a sörraktárt és sok sört ittak,

a Duna menti házsor helyenkint volt kitéve a golyóknak, de nem sokat szenvedett.

A következők üzleteit fosztották ki teljesen az oláhok:

Scheinberger Mórét,

Reiter Miklósét,

Berkovics Lipót tiáét,

Szvácsek Györgyét,

Hell Gyuláét,

Szigetszky Vilmosét,

Knerr Ignácét,

Flügelmann Dávid özvegyét,

Weiszkop N.-ét,

Bissek Katalinét,

Arlát fűszeresét,

Weisz Márkusét,

Teichner Ferencét,

Koller Özsébét,

Boros bőrkereskedőt,

Grimm József aradi vállalkozót,

Hilf aradi sörkereskedő raktárát,

Opreán Sándor rőfőskereskedése,

amely a Kik-féle házban van, teljesen romokban hever. Ebben a házban volt a Turul cipőgyár raktára is,

Bálint Jánosét,

Ramadán Adeltét,

Gyujtó Józsefét.

A fosztogatásban az oláh katonákon kívül résztvettek a környékbeli cigányok is.

— Boros bőrkereskedő raktárát — mondotta egy orsovai polgár — Kuricza őrnagy oláh városparancsnok személyesen fosztotta ki. A kocsija az üzlet előtt állt és ő maga hordta ki a portékát és maga rakta fel.

Az újságírónak a német parancsnokság megengedte, hogy másnap felkereshesse katonáinkat lövészárkaikban. Délelőtt tizenegy órakor az Arany Szarvas szállodában felkereste őt Brunträger bajor hadnagy, akinek nagy érdeme van Orsova visszafoglalásában. A fiatal katona egy igazi német hős, aki csapatai élén három napig harcolt Orsova körül.

— Vasárnap délelőtt, november 11-én kezdődött a roham, — beszélte a tiszt. Reggel nyole órakor előre dolgoztuk magunkat az uttorlaszig, amely körülbelül kétszáz méterre volt a hajógyártól, innen tovább a templomig és nyole óra után eljutottunk a sörgyárig, a város keleti kijáratáig. A sörgyár a várost átszelő és a Cserna hidjához vezető út végén fekszik, amely innen a vasúthoz folytatódik. A telepet két méter magas fal veszi körül. Az oláhok a falon belül torlaszolták el magukat, míg a mieink az átellenben levő házakban kerestek fedezékeket.

— Szombaton és vasárnap egész nap véres küzdelem folyt itt le. A bajorok háromszor rohamozták meg a falat és az oláhok örülten lövöldöztek a hasadékokból és az ablakokból, gépteggyverrel és más löszerszámmal és mikor szövetséges hőseink a falakra ugráltak, akkor belülről puskatussal és kézigránáttal verték őket vissza. A németek azonban nem sokáig túrték ezt a játékot, mert mikor sikerült végre a kőkerítésen rést ütni, beugráltak az udvarba és rávetették a golyókat az oláhokra, kihúzták

őket a házból, a pincéből és nemsokára halotti esend lett az egész tájon. Megtört az oláhok ellenállása és hétfőn reggel nyole órakor Brunträger hadnagy örömmel jelenthette parancsnokának:

— Orsovát megtisztítottuk az ellenségtől.

Miután bejártam az utcai harc minden helyét, eljutottunk ennek a frontnak a főparancsnokához.

— Hát mindent megmutattatott magának — kérdi a parancsnok, aki mégegyszer összefoglaló leírását adta a frontján lefolyó harcoknak.

— Ezek ott a magaslatokon ugyancsak dicőségteljes napokról beszélhetnek.

A parancsnok és én, egy utcakeresztesnél állunk. Az ágyugolyók a fejünk felett zúgnak el. Mindkét fél élénken lövöldöz.

— Csináljunk helyet a golyóknak — mondja nevelve a parancsnok és kezet nyújt a bucsuzásra.

Más irányban indultunk el. Brunträger hadnagy és egy Bonyhay nevű magyar hadnagy elvezetnek a lövészárkba. Itt nem is olyan barátságos, mint amott az utcakeresztesnél volt, ahova az Allion hegyen álló oláh tüzér igen kényelmesen beláthatott. Innen jól át lehet tekinteni az ellenséges frontot. A Cserna hidja már Romániában van. Az Allion hegyét erősen kiépítette az ellenség. Ebben a pillanatban meglehetősen csend van, csak itt-ott zug el egy gránát előttünk és robban fel a hegyeken. A gyalogsági harc is elcsendesedett. Brunträger hadnagy vállhoz veszi a fegyvert és elsüti. Megkínál engem is egy puskával, de megköszönöm szépen, mert nem értek hozzá. A bajor tiszt mellett má reggel óta a vaskezeszt első osztálya is disziti. Orsova visszafoglalásáért kapta. Néhány nappal azelőtt megkapta a mi főparancsnokságunktól a harmadosztályu katonai érdemkeresztet. Boldog volt, hogy ezt is viselheti.

Háromszáz csendőr keresi a postarablókat.

— Távirati tudósítás. —

Az Aradi Közlöny mai számában hírt adtunk arról a vakmerő postarablásról, amelyet tegnap éjjel a szolnokmegyei Jászkarajenő község postahivatalában követtek el. Tudósítónk újabban a következő részleteket táviratozza a szenzációs esetről:

A jászkarajenői postarablás ügyében történő nyomozás során a csendőrség megállapította, hogy a postahivatal kasszáját a rablók hidegvágóval feszítették fel. Utközben a tetéleni puszta felzörgették álmából Szabó Márton tanyásgazdát és azt követelték tőle, hogy fejszéket adjon nekik. A gazda látta, hogy kikkel van dolga és vonakodott kérésüket teljesíteni, amire a rablók megtámadták és dala-kodni kezdtek vele.

A parasztgazda fia látva, hogy apja milyen veszélybe került, segítségére sietett. A nagy verekedés közben a banditák késsel a tanyásgazda arcába szurtak és kiszúrták egyik szemét, fiát pedig oldalán megsebeztek. Mikor már így harc képtelenné tették ellenfeleiket, telkuttatták a házat és a követelt tárgyakat magukhoz véve a közeli domboldalra hajtottak, ahol feltörték Kerékgyártó Loránt dr. körorvostól, a betörés kényszerült szemtanujától is elrabolt Wertheim-szekrényt, amelyből magukhoz vették a készpénzt és egy több ezer koronáról szóló takarékkönyvet, míg a benne lévő érték-papírokat elégették. A megsebesített gazda és

HIREK. LEGUJABB.

Erkezett éjjel 2 órakor

Készülődés a végső leszámolásra

A párisi Temps írja: A szövetségesek összeültek, hogy a segítő forrásaik kihasználása és egyéb megoldandó problémák felett megállapodjanak. Egységességük teljes. Ezt közös akarattal, a katonák hősiessége és a kormányok kijelentései tolmácsolják. Diplomáciai és katonai akciójuk azonban még nem érte el célok egyértelműségének megfelelő azonosságát. A romániai esalódások és a görög ügyek beigazolták a még fennálló tökéletlenségeket. Minden összejövetel azonban közelebb hozza a szövetségeseket a vezetés egységességéhez, amelyet az ellenséges erőfeszítések egyre szükségesebbé és sürgősebbé tesznek. A megegyezésnek tökéletesnek kell lennie, hogy a diplomáciai, anyagi és katonai segítő források teljes kihasználását biztosítsák és a tél folyamán a jövő tavasz döntő erőfeszítéseit előkészítsék.

A Corriere de la Sera azt írja, hogy Ausztria-Magyarország és Németország új és hatalmas katonai és polgári erőfeszítéseire figyelmeztetni kell az ententeot. Figyelmeztetni azért, nehogy az entente illúziókat támaszson és elhitesse magával, hogy az ellenség kifáradt. Az ellenség államférfiai, a sajtója csak azért propogálják oly buzgón a békekérdéseket, mert be akarják csapni a négyes szövetséget és el akarják hitetni erőtlenségüket és eme lepel alatt pedig rendkívüli erőfeszítéseket tesznek a háboru folytatására. Az entente-nak hasonló erőfeszítést kell szembeállítania, ha azt akarja, hogy a következő év ne hozzon kínos meglepetéseket. Az entente az ellenség ellenálló ereje kérdésében eddig túlságosan optimista volt, ezentul határozottabban kell a tényekkel számolnia.

Kürthy Lajos báró

a vágómarha árának maximálásáról.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Alig két hete vette át báró Kürthy Lajos az Országos Közélelmezési Hivatal vezetését és máris megmutatta, hogy erős kézzel, erélyes intézkedésekkel me lehet fékezni az élelmiszer-uzsorásokat, fel lehet kutatni az elrejtett készleteket és reméljük, azt is meg fogja mutatni, hogy a borzasztó árakat lejjebb is lehet srófolni. A Közélelmezési Hivatal elnöke sorra fog menni valamennyi főbb élelmicikkben, hozzáértő emberek állapítják majd meg, hogy a mai viszonyok között mennyibe kerül a termelőnek a tej, a vaj, a hüvelyesek, a zöldségfélék, a gyümölcs, a tojás, a hus. És szakemberek fogják majd kiszámítani, hogy milyen árat szabjanak ezekre az élelmicikkekre, figyelembe véve azt, hogy a termelőnek is megmaradjon a maga jogos haszna. Az utóbbi napokban sokat beszéltek arról, hogy a vágómarha ára még mindig száll teltel, egész a végtelenségig, holott a gazdák ma már jelentékenyen olcsóbban adják el marháikat. A budapesti mézszárosok és nagyvágók ahelyett, hogy leszállították volna a tizkoronás husárakat, folyton emelték. Egy újságíró ma felkereste báró Kürthy Lajost és megkérdezte, szándékozik-e valamit tenni a szipolyozók ellen.

fia a hozzájuk intézett kérdésre azt mondották, hogy a rablók cigányok voltak. Az egyéb talált jelek is erre vallanak. Mint később a csendőrség megtudta, a rablók nem Erzsébetfálva, hanem Cegléd felé menekültek.

A kóiai tanyásgazdától ellopott lovakat a kocsival együtt megtalálták. Hogy a rablók hova menekültek, azt még most nem lehet tudni. A nagykoros—kecskemét-i ország-ut közelében azonban van egy erdő és nagyon valószínű, hogy a posta rablók ide fészkeltek be magukat. Az erdő átkutatására háromszáz csendőrt rendeltek ki. A rablást bizonyára katonaszökevény, vagy katona ruhába öltözött cigányok követték el.

Kenyeret lisztért?

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A város közlelmezési bizottsága ma Lőcs Rezső helyettes-polgármester elnöklésével ülést tartott, melyen Kintzig János főispán és Vargass Lajos polgármester is jelen volt. Az ülésen a bizottság különféle ajánlat felett döntött, majd a liszt kiosztásról volt szó. Bing Hugó a liszt kiosztásra vonatkozólag egy egész új rendszert terjesztett be a városhoz, mely felett a holnapi tanácsülés fog határozni. Ezt a részletesen és aprólékos gonddal kidolgozott rendszert Bing a közlelmezési bizottság tagjaival is ismertette s a bizottság a javaslatot hosszú megbeszélés tárgyává tette.

Az új rendszer a kenyér és liszt elosztás mai módjait egészen megdönti. Az új rendszer abból áll, hogy új utalványok kerülnek kiosztásra az ellátatlanok között. A mai liszt és kenyérjegyek feleslegessé válnak. Az utalvány a mai zöldség-cédulákat helyettesíti és ebből az utalványból mindenki kettőt kap, melyek feltüntetik, hogy az utalvány tulajdonosának családja hány tagból áll és így az illető család hány liszt adag felvételére lesz jogosítva. Az egyik utalvány a városnál marad, a másik a családhoz kerül. Ezen az utalványon köröskörül, tízenkét kupon van, melyeken rajta van az utalvány sorszáma, továbbá az, hogy melyik kerülethez tartozik és hogy hány adag felvételére szól. Így aztán pontosan ki lesz számítva, hogy egy-egy hatósági üzlethez hány család tartozik és hogy ez összesen hány adag lisztet kap. A hatósági üzletben mindenki megfogja kapni az erre a hétre szóló kupon ellenében liszt-szükségletét. Ez biztos, mert ennél a rendszernél pontos ellenőrzést lehet gyakorolni, nagyon könnyű szerrel. Eddig tehát minden rendben menne s csak ezután jön a rendszer nehezebb oldala, ami azonban szintén nem keresztül vihetetlen.

A hatósági üzletben a kuponért — mint említettük — lisztet kapnak, annyit, amennyi adagra a kupon ki van állítva. A lisztet kis csomagokba pakkolva pékhez viszik, mely azt kenyérré beváltja.

Nagyjából ez Bing Hugó új rendszere, melyet nehéz lesz megvalósítani, de ha a rendszert jobban kidolgozzák, bizonyos, hogy mindenki megkapja mindig szükségletét. A hatósági üzletből a lisztet pékhez kell vinni; sokat kell járkalni, az bizonyos. De eddig is sokat kellett szaladgálni — és hiába. A Bing rendszerénél pedig nem hiába fognak kenyér után járni; az előirt adagokat feltétlenül megkapják. A bizottság tagjai közül soknak tetszett a terv, maga a főispán is jónak találta. Feltétlenül jobbnak a mainál. Határozatot azonban nem hoztak a kérdésben, mert csak a holnapi tanácsülés dönt felette.

— Nagy figyelmet fordítok arra, — mondta Kürthy báró — hogy a főbb élelmicikkekre körül tapasztalható elviselhetetlen anomáliák mielőbb megszűnjenek. Tudatában vagyok annak, hogy néhány hét óta a vágómarha ára jelentékenyen leszállt, a gazdák olcsóbban adják el jószágukat, a budapesti marhavásáron is lefelé menő irányzat mutatkozik és a budapesti mézszárosok mégse szállítják le a hus árát. Természetes, hogy ez nem maradhat ennyiben. Módot fogunk keresni arra, hogy a tényleges állapotot érvényre juttassuk a közönség érdekében. Ha a mézszárosok és nagyvágók nem látják be, hogy amikor olcsóbban vásárolják a vágó marhát, a hus árát is le kell szállítani, akkor rá kell szorítanunk őket erre. Szükség esetén maximálni fogjuk a vágómarha, illetve a hus árát.

— A király állapota. Bécsből jelentik: Ofelsége állapotában nem történt említésreméltó változás. A király ma Montenuovo herceg főudvarmestert, Paar és Bollras főhadsegédeket, Schiessl kabinetirodai igazgatót, Daruváry osztályfőnököt, továbbá Hötendorfi Konrad báró vezérkari főnököt fogadta kihallgatáson. Konrad báró egy negyed óráig volt az uralkodónál.

— A trónörökös tömeges kitüntetése. Bécsből jelentik: Streifleur katonai lapja jelenté: A király a trónörökösnek a bajor katonai Miksa József-rend nagykeresztjének, a szász katonai Szent Henrik-rend lovagkeresztjének, a másodosztályú bolgár vitézségi rendnek, a Hohenzollern házi-rend első osztályának a kardokkal, az oldenburgi katonai érdemkereszt első osztályának és a hesseni vitézségi éremnek elfogadását és viselését megengedte.

— Országosan eltiltják az uzsonnakávét. Budapestről jelentik Kürthy Lajos báró a Közélelmezési Hivatal elnöke elhatározta hogy az uzsonnakávé kiszolgáltatását az egész ország területére eltiltja. A kávémérésekben, uzsonnahelyeken, és vendéglőben, és szállodákban sem szabad teljes kávét kiszolgálni.

— Steinschneider Lilly és Coudenhove-Kalergi gróf házassága. A háború véres borzalmak között a romantika legszebb virágai teremnek. A tiszt, aki sebesülten tábori kórházba kerül, beléseret az ápolónőbe és feleségül veszi. Előfordult már gyakran, de annak a házasságnak, amelyet a napokban kötöttek meg az orosz fronton, különös érdekességet kölcsönösnek a történet szereplői. Pivny Aladár királyi mérnök kapta a frontról a következő házassági értesítést: Coudenhove-Kalergi Janos gróf tartalékos kadett, egy automobilra szerelt tenyszórosztag helvete parancsnoka és Steinschneider Lilly, ápolónő egy tábori fertőző kórházban, hadieszküvőt kötöttek. Steinschneider Lilly neve ismerős a közönség előtt. Néhány év előtt sokat irtak róla a lapok: az 1911-iki Szt. István napi repülőversenyen ő volt az egyetlen női pályázó, az első magyar nő, aki hivatásának választotta az aviatikus pályát. Magyarországon, ahol akkor még kevesen voltak a repülők, nagy feltűnést keltett ez a merész elhatározás. A háborúban is életveszélyes foglalkozást választott magának a lelkes, komoly törekvő nő, egy front mögötti fertőző kórháznak lett az ápolónője és itt ismerkedett meg az osztrák gróffal. Els itt, haldokló, nagybeleg katonák között szövődött az a boldog szerelem, amely most házassággal végződött.

— Irek összeküvése. Londonból jelentik: Dublinban a rendőrség száz emberről kiderítette, hogy tagjai egy titkos lorradalmi komiténak. A kormány ezért elhatározta, hogy az irkeres megoldását elhalasztja.

LEGUJABB.

Erkezett reggel 3 órakor.

Orosz perfidia.

Zürich. Sacharov orosz tábornok az oláh főhadiszállásra érkezett. Innen a frontra utazott, mert a most előkészített offenzívát személyesen akarja vezetni.

Luganó. Turinoba újabb 1660 olasz nemzetiségű osztrák alattvaló érkezett, akiket az orosz hadifogságból küldenek Olaszországba, hogy hazájuk ellen harcoljanak. Ezzel a transzporttal az Oroszországból Olaszországba küldött ilyen napatok létszáma négyezer főre emelkedett. A turinói pályaudvaron hatalmas néptömeg üdvözölte a hazaárulókat, akik október 14-én szálltak hajóra Archangelszkben. Utközben állandó izgalomban éltek, mert a buvárhajók támadásaitól féltek. A mostani szállítmányban negyvenöt tiszt is van.

Ugyanekkor, mikor fogságba esett katonáinkat Oroszország Olaszországnak kiadja, hogy újból fegyvert fogjanak ellenük, Oroszország ünnepeles tiltakozást jelent be a lengyel nemzeti hadsereg felállítására ellen.

Luganó. A Secoló egyik munkatársa beszélgetést folytatott Bouillon francia képviselőkkel, aki az entente államok parlamenti ő szejóvetelét előkészítő-bizottságnak a tagja. A képviselők többek között ezeket mondotta a lap tudósítónak: Az entente nemzetközi parlamentáris konferenciára minden állam huszonöt-huszonöt képviselőt küld ki és a konferencia három havankint más és más fővárosban ülésezik. A résztvevők állandóan felelősséget viselnek az ott nyert megbízatásukért. Az ülések titkosak lesznek és csak szükség esetén fogják publikálni a határozatokat.

— **A szerelmes örült merénylete.** Nagyváradról táviratozza tudósítónk: A nagyvárad elmeórházban Főris Gábor elmebeteg katona bele szeretett egy Pénzes Juliska nevű ápolónőbe. Főris szerelmi elkeseredésében rárohant az ápolónőre és megharapta a hüvelyk ujját. Az ápolónő emiatt, de az örült utána rohant, a leány fejét az ajtóhoz szorította és leharapta az orrát. A leány állapota súlyos.

— **A primási palotából az — orfeumba.** Boldogult Vaszary Kolos biboros hercegprimás, aki mindenha megőrizte a szerzetesi egyszerűséget, művészi pompát tudott kifejteni, amikor közjogi, avagy történelmi momentumokban állásának méltóságát kellett reprezentálnia. A milleniumi ünnepi menetben ő is részt vett banderális kísérettel és azok, akik láthatták, fedhetetlenül artisztikus szépségű emlékét megőrzik a magyar egyházfejedelem stiszterü megjelenésének díszes hajdúi és csatlósai közepette. A hajdúk és csatlósok díszes egyenruhái azután nattalintól megőrzött nyugalomba kerültek és Vaszary bibornok amoveálása után pontosan felvették a leltárba. Csernoch János hercegprimás gazdasági intézői bizonyára úgy találták, hogy nem érdemes — esetleg a második milleniumi ünnepig — megőrizni ezeket a díszruhákat és elhatározták, hogy vévőt keresnek. Az állami színházak reflektáltak volna a művészi és értékes kivitelű ruhákra, de immár lekéstek. Hogy-hogy nem megnevezte tudniillik a nem mindennapi alkalmat Bálint Dezső orfeumának vezetősége és — a kalpagok kivételével, amelyeket Thomán István szerzett meg — megvásárolta a primási hajdúk és csatlósok egyenruháit orfeumi célokra.

— **Nögyülölő.** (Dorrit Weixler filmsorozat I. az Urániában.) A Nordisk Films Compagnie Oliver gyára az ideai évadra kizárólagossági joggal biztosította magának Dorrit Weixlert minden filmtelvételeit. Ezt a sorozatot az Uránia színház szerezte meg és tegnap kezdte meg a képek bemutatását. Dorrit Weixler egyéniségéről és művészetéről nagyon sok szó esett már, de mindég egyhangulag megállapították azt, hogy művésze az egyszerűség és az elragadó báj. A természetesség fegyverével és határmával nyugózi le a művésznő az embereket. Nem mutat többet és nem akar jobban látni, mint amit a természet megengedett és ezért van az, hogy ilyen közel tud lépködni szívükhöz és hogy érzéseket olyan melegén és olyan közvetlenül tud átítani. A tegnapi premier közönsége igazán lelkesen mutatott és azt

hiszik, hogy az ideai Dorrit Weixler ciklus sikere már meg is van. A vigjátékon kívül egy nagyon finom pókhálószereű Nordisk drámat mutatott be még a színház. *Karthusi, Eötvös* remeke tökéletes szépségű filmen legközelebb az Urániában kerül színre.

— **Münchenből ellenséges repülőek bombázták.** Münchenből jelentik: A hadügyminiszterium közli: Ma délben egy óra tájban ellenséges repülő jelent meg München felett és összesen hét bombát dobott a városra. A bombák csak csekély anyagi kárt okoztak és emberéletben nem tettek kárt. A repülőgépek kelet felé elrepültek.

— **Jótekonycélú hangverseny.** Szombaton van a katonazenekar jótekonycélú hangversenye a Városi kávéházban. Kezdete este fél 9 órakor.

— **Mister Robinson — az Apollóban.** (A szenzációs amerikai dráma premierje.) Ma este ismét egy nagystilű amerikai filmben gyönyörködünk az Apollóban. Mister Robinson ama filmek egyike, amelyek minden képzeletet túlszárnyalnak, megszűnik az ember gondolkodása s néma szemlélőjévé válik az előtte lefolyó eseményeknek. Egy kincset teremtő bányáért folyik a harc Mister Robinson a szilárd elhatározású igazi férfi és a pénzsovár trószközött. A rettenetes, idegizgató küzdelemben Robinson, mint egy megmondhatatlan szikla áll még akkor is, amikor a trósz tejedelmének szép húgával: Gladyszal összehozza a véletlen. A rettenetes harc, amelynek izgalmas hullámai előttünk csapkodnak, Robinsonra győzelmesen végződik s nemcsak az aranybánya jut a birtokába, hanem a szépséges amerikai missz is, akit a törhetetlen férfi meghódított. A pompás kép második felvonásában éri el a fénypontját, amikor irtózatos orkán tombol, pusztít, erős földgáta tör át. Ehhez fogható nagystilű jelenet filmen még nem látott a mozibajáró publikum. A premier közönségét valósággal elragadta a grandiózus film, amelyet még szombaton és vasárnap mutat be az Apolló.

— **Ertesítés.** Weisz Hugó jóhírnevű aradi fényképész haza érkezett és műtermének vezetését személyesen ismét átvette. Kéri a n. é. közönséget, hogy karácsonyra szánt fényképfelvételeiket, rövid ideig való itthon tartózkodása alatt, előjegyzés szerint eszközöljék, naponta 9—12-ig és 2—6 órák között. Telefon 211. 5917

— **Mindenki keresse fel Fischer Simon** Nagyáruháza a Szabadság-terén. Trikók, harisnyák, térn ingek, kalapok nagy választékban, gyermek-kocsik gyan ruzsaron. 5628

Aradon pezsgőző parasztok.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ki ne emlékeznék arra az időre, amikor a falusi parasztok olcsó savanyu borral, vagy erős pálinkával hangolták jókedvre magukat, mikor pedig az erre való pénzük is elfogyott, egyszerű „szoldavizzel” piccolták tele a gyomrukat és pezsdítették magukat vidám hangulatra.

De hol van már ez az idő? Akkor még a falusi parasztról jólelkű szánakozással beszélünk, mert a társadalom kihatott páriái közé tartozott ő, akinek a munkacerejét a földes ur harminc krajcár napszámért aknázták ki és a kastély körül a jó háziállat szerepét játszotta. Ez a legendás kor már rég elmúlt, s különösen a háboru alatt nagyur lett a paraszt ember. Az ő munkásságára komoly szükségünk volt mindig, most azonban százszorosan rá vagyunk szorulva. Nélküle nehezen tudnánk megélni, mert ahol nincs kenyér, ott elpusztul az élet. A kenyeret pedig most kizárólag a magyar paraszt termeli nekünk. Milyen nagy felzúdulást keltett a mult évben, amikor Arad környékéről nem akartak élelmicikket behozni a falusi termelők, szóval próbasztrájkot rendeztek. Igaz ugyan, hogy a munkájukért ők is megkapják a megfelelő ellenszolgáltatást ama cikkeken, amelyeket a városból visznek haza: a petroléumot, a sót, a ruhaneműt, hogy a cukorról ne is beszéljünk.

Amilyen fősvény volt a paraszt a béke idején, olyan esodálatosan könnyelművé vált most. Ha bemegy a ruhaszobába, fölényesen jelenti ki:

— Jó portékát tessék ám adni, mert a pénz most nem számít nálam.

A pénz, a vörös démon, amelyről az a babonás hit élt sokáig, hogy minden földi gyönyört meg lehet vele vásárolni, most egy kiesit leszállott gögös magaslattól. Ma már jól tudjuk, hogy a pénzen képtelenség mindent megszerezni. Annyi kenyeret, kávét és cukrot, a mennyit venni akarnánk, az arany segítségével sem tudjuk megkörülni.

Hogy azonban a falusi embert a mai nehézhé visszonyok cseppet sem aggasztják, azt fényesen igazolja az a jelenet, amelynek tegnap délután voltunk tanúi egy aradi nagy kávéházban. A tükrös, márványos, freskós helyiségben, tegnap délután megjelent két eszmas paraszt.

— Kérek hatvan kávét — mondta az egyik magyar.

— En meg százat — kontrázott rá a másik.

A pincér haragosan mordult a furcsa vendégekre:

— Hatósági tilalom van rá, hogy tejszót este 7 óráig nem szolgálhatunk ki. Ugy látszik maguk jól tudják ezt és csak viccet akarnak velünk csinálni.

A két magyar szoronyu elszégyelte magát és bocsánatkérés között jelentették ki, hogy ők de bizony Isten semmit sem tudtak a hatósági kávétilalomról és egész komolyan meg akarták hozatni a drága barna italt.

— Mink most adtunk el husz darab ökröt és százezer koronát kapunk, hát gondoltuk, hogy egy görbe estét csinálunk ebben a szép fényes kávécsarnokban. Otthon, Fűzesgyarmaton, ugysem mulathatunk ilyen nagyot. De ha nincs kávé, akkor nincs mulatság se. A kávé most a legdrágább ital.

— Dehogy is a legdrágább, — szólt a pincér — a pezsgő sokkal drágább.

— Az ám, — mondta egyik — hozzon csak valami pukkanós bort. Azt mondják, hogy az a fránya francia pukkanós ital valami nagyon jó édes dolog lehet.

60 FILLER DOBOZ "LAK" HYGIENIKUS SZIVARKAHÜVELY

ANTICOTTI VÉD-JEGY

KÖNYVECSKE SODORNIVALÓ PAPIR (70 LAP) ÁRA 12 FILLÉR

A pincér néhány perc múlva megjelent egy üveg francia pezsgővel és a fűzesgyarmati egészséges két paraszt egy óra alatt öt üveggel fogyasztott el a drága italból. De ott is hagyták egy jó darab ökör árát.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— MA agyar Királyi Folyam és Tengerhajózási Részvénytársaság kiadta ama határnapok táblázatát, amelyeken a tengerárak felvételét állomásain az egyes viszonylatokban a folyó évi hajózási idényre meg fogja szüntetni. Ez a táblázat nevezett társaság igazgatóságánál, valamint ügynökségeinél megtekinthető, illetve díjmentesen megszerezhető.

A teljes uszályrakományok forgalmára ezek a határidők nem vonatkoznak, mert ezt a forgalmat addig tartja fenn a társaság, amíg azt az időjárási, vizállási és forgalmi viszonyok megengedik.

— Arverés a vasuton. Az aradi vasuti raktárban 1916. évi november hó 20-án délelőtt 9 órakor a következő áruk: 3 drb. üres hordó, 5 köteg vassodrony, 1 láda norinbergi áru fog-nak nyilvánosan, bírósági eljárás kivül a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés, valamint az azonnali elszállítás kötelezettsége mellett, elárvereztetni. Az áruk a venni szándékozók által közvetlenül az árverés előtt a raktárhelyiségben megtekinthetők. Az állomásfőnök.

TANÜGY.

(—) Iskolamegnyitás. Felhivatnak az érdekelt szülők, hogy a Weitzer János-utcai közs. elemi leányiskola I-ső és II-dik osztályába járó leánygyermeküket folyó évi november hó 18-án szombaton reggel 9 órára Iszpravnik Szevér dr. ügyvéd házához (Boros Béni-tér 1a.) földszinti termébe vezessék el, ahol azok mindennapos oktatásban fognak részesülni.

A szerkesztésért felel:
Rudnyánszky Endre távollétében:
Stauber József.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Aradon, 1916. november 18-án szombaton:

Déután 4 óra kezdés az előadás:

Náni vagy a glogováci svábok.

Enekes játék.

Este 8 órakor kezdés a helyszínen:

B) Bérlet.

B) Bérlet.

Bernát bácsi.

Családi kép 8 felvonásban.

Kezdeté 8 órakor.

NYILTTÉR.

(Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállalunk felelősséget.)

Eladó:

20 kat. holdas szőlő a hegyalján, déli fekvés, szép lakházzal, kolnával, 7 prés, 250 hl. kád, 1500 hl. hordó, gőzerőre berendezett gépfelszereléssel, istállóval, az egész terület vízvezetékekkel öntözhető, továbbá egy szép emeletes modern bérház, adómentes, a piac közvetlen közelében. Több földszintes, egy- és kétemeletes bérház.

Ertesítést ad

Szűcs F. Vilmos, Arad

Karolina-utca 10., hol olcsó amortisatió-nális kölcsönök is kaphatók. 5899

Borossebesi tölgyerdő-vállalatomhoz ács-mestereket és ácssegédeket keresek

talpfa faragás

és hasonló — májusig tartó — erdőmunkálatok céljaira. Jelentkezni lehet:

Fränkl S. József 5928

fatormelőnél

Arad, Weitzer János-u. 7. szám alatti Irodában.

ARADI KOZLONY

1916. évi december hó 1-től új előfizetést nyitunk az Aradi Közlöny-re.

Előfizetés: árak:

Helyben:

Egész évre	28 K. — 00
Fél évre	14 " — "
Negyed évre	7 " — "
Egy óra	2 " 40 "

Vidéken:

Egész évre	32 K. — 00
Fél évre	16 " — "
Negyed évre	8 " — "
Egy óra	2 " 80 "

Tessék mutatványszámot kérni.

2 gépész

szántáshoz mérsékelt díjazásért ajánkozik.

Cím: Jámber Mihály, Maké Boross-utca 8. sz. 5927

EÖTVÖS: Karthausi.

8617—916.

Hirdetmény

a házbérjövdelem bevallása tárgyában.

A házbéradó az 1917. évre való érvénnyel kivetendő lévén, az ezen kivetés alapjául szolgáló házórvautomási ívek benyújtására a m. kir. pénzügyminiszterium 1916. évi 107800. sz. alatt kiadott rendeletével az 1916. évi november hó 2-től 30-ig terjedő időt tűzte ki.

A házbérjövdelem bevallására kötelezve van:

- a) a tényleges birtokos, illetőleg vagyonszövetség esetén az összes tényleges birtokosok;
- b) a házközösnél annak feje;
- c) nem önjogi, valamint jogi személyeknél a törvényes képviselő.

Felhivatnak tehát a vallomásra kötelezettek, hogy a házbérvallomási ívet pontosan és a vároágnak megfelelő hűséggel töltsék ki és azt a városi adóhivatalnál november hó 2-iktől kezdve legkésőbb november hó 30-ig nyújtsák be.

A bevallás tárgya: a házak évi nyers bérjövdele. Nyers jövdelemnek tekintendő együttesen mindaz, amit a bérlet tárgy használatára fejében a bevallás időpontjában ellenértékül fizet.

Aki vallomását a kitűzött határidőben be nem adja, abban az esetben szigorúan büntetettük.

Tájékoztatásul szolgáljon végül, hogy a vallomásra kötelezettek a bevallás kötelezettsége alól nem menti fel az a körülmény, hogy a vallomási ív részére hivatalból kézbesítve nem lett. Ha a vallomásra kötelezettek a vallomási ívet kiállítani nem tudják, vagy hadbavonulása folytán azt nem tehetné, a községi vagy városi községek (jezsuiták, városi adóhivatalok) kötelezettek a vallomási ív kiállításánál hivatalból díjtalanul segítséget nyújtani, illetőleg a tollba mondott vallomás alapján a vallomási ívet a fél nevében kitölteni és ennek megtörténtét hivatalból igazolni. Ugyanezt az eljárást kell követni abban az esetben, ha a bérlet a vallomási ívet szabályszerűen kiállítják, de a hadbavonult vallomásra kötelezett fél azt alá nem írhatja. A segítségnek megtérülése — a közadók kezeléséről szóló 1909. évi XI. t.-e. 102. §-a (1918: 50.000. sz. hiv. összeállítás 197. §. d) pontja) értelmében — minden egyes esetben 5—50 K-ig terjedő bírsággal büntetendő.

Kelt Arad, 1916. évi október hó 19-én.

Arad sz. kir. város adóhivatala.

SIROLIN "Roche"

melibetegségek, számarhurut, asztma, influenza ellen.
Ki használjon sirolint?

1. Mindenki, aki kezesebb idő óta szenved köhögésben. Mert jobb betegségeket elhárítani, mint gyógyítani.
2. Azok, kik krónikus légcsőhurutban szenvednek, sirolint használnak.
3. Asztmában szenvedők, kiknek betegsége sirolin használata jelenre legenyesebbül csökken.
4. Skrofulózisban szenvedő gyermekek, kiknek általában közérzületét a sirolin előnyösen befolyásolja.

Használható mindenkor nyugodt szertartással és 4-5 alkalommal.

APOLLO SZÍNHÁZ.

November 20., 21., 22., 23., hétfő, kedd, szerda, csütörtök, az „ARANY”-sorozat IV. filmje:

Lady Beatrice házassága.

Egy asszony regénye 4 felvonásban. Főszerepben: HOLBROOK BLINN.

8551—1916 pm.

Hirdetmény.

A tengeriért követelhető legmagasabb ár a magyar szent korona országainak egész területén métermássánsként (100 kgm.) tisztasúyra a következőkben alapították meg:

A közönséges lófogó és kevert tengeri rónóze 1916. szeptember—október csöves: 26 K, morzsolt: 34 50 K, november csöves: 26 90 K, morzsolt: 35 K, december csöves: 27 80 K, morzsolt: 35 50 K. 1917. január csöves: 28 70 K, morzsolt: 36 K, február csöves: 29 60 K, morzsolt: 36 50 K, március csö-

ves: 30 50 K, morzsolt: 37 K, április csöves 31 40 K, morzsolt: 37 50 K, május vagy későbbi hónap csöves 32 20 K, morzsolt 38 K.

A fajtengerire: 1916. szeptember—október csöves: 28 10 K, morzsolt: 37 50, november csöves: 29 05, morzsolt: 38 K, december csöves: 30 K, morzsolt: 38 50 K, 1917. január csöves: 30 95 K, morzsolt: 39 K, február csöves: 31 80 K, morzsolt: 39 50 K, március csöves: 32 80 K, morzsolt: 40 K, április csöves: 33 80 K, morzsolt 49 50 K, május vagy későbbi hónapokban csöves: 34 80 K, morzsolt: 41 K.

Varjassy, polgármester.

ról és ezen cikkek előállításának, azaz forgalombahozásának és szállításának szabályozásáról 4135—1915. M. E. szám alatt kiadott rendeletei, (l. az utóbbit a Budapesti Közlönynek 1915. évi november hó 18. napján megjelent 267. számában, kivéve a 2960—1915. M. E. számú rendeletnek 8. és 7. §-ában, valamint a 4183—1915. M. E. számú rendeletnek 1. §-ában foglalt, a Korpaközpont megalakítására vonatkozó rendelkezéseket, amelyek azzal egészítettnek ki, hogy amennyiben a Korpaközpontba az említett §-okban megállapított létezmény felül több tagnak kiküldése válnék szükségessé, ez iránt a földmivelségi miniszter a kereskedelemügyi miniszterrel egyetértőleg intézkedik.
Green, főkapitány.

Két hivataliszolga

nyerhet alkalmazást az aradi kir. jószágigazgatóságnál. Az állás mindegyike Kettő (2) korona napibérrel és havi Huszonöt (25) korona háborús segély élvezetével van összekötve. Ezenkívül egy évi szolgálat után 100 K ruhaátalányt, illetve az első évben annak megfelelő értékű egyenruhát kap és ha családja van, egy évi szolgálat után egy-egy gyermek után évi 100—100 K családi pótlékban részesül. Az állás lehetőleg azonnal elfoglalandó. Az ezen állást elnyerni óhajtok a kir. jószágigazgatóságnál (Ferdinánd-utca, Földmivelségi palota, I. em., 31. ajtó) reggel 8-tól délután 2 óráig jelentkezzenek. 5902

20961—1916. k. h.

Hirdetmény.

A korpá és a takarmányozási célokra szolgáló egyéb ipari termékek és hulladékok forgalomba hozata tárgyában kelt 2780—1916. M. E. számú kormányrendeletet, a következőkben teszem közzhírré:

Korpát, köles-takarmánylisztet, köleshéjat, olajpogácsát, cukorsörpöt, (melette-1) szárított répaszeletet, valamint szárított moslék és törkölytörököt sem magukban, sem által táplálkozásra alkalmas más anyagokkal keverve, vagy takarmányozásra alkalmas módon feldolgozva másként, mint a ministerium 2960—1915. M. E. számú rendelete alapján (l. a Budapesti Közlönynek 1915. évi augusztus hó 10. napján megjelent 184. számában) a kivitelt korpaközpont közvetítésével forgalomba hozni nem szabad.

A malomválat annak, aki a 2117—1916. M. E. sz. rendelet (l. a Budapesti Közlönynek 1916. évi július hó 1. napján megjelent 148. számában) 7. §-ában megszüntetett örösi ránkivány alapján kizárólag saját házi és gazdasági szükségletére öröket, az ezen örösből származó korpát kiszolgáltatni, ha pedig azt az öröket átvenni nem kívánja, a Korpaközpont utján forgalomba hozni köteles.

Az ezen §. alapján átvett korpát az átvető csak saját állatainak takarmányozására használhatja fel, s ha a régi okból ly célra fel nem használhatná, azt szintén csak a Korpaközpont közvetítésével adhatja el.

Az 1. §-ban felsorolt ipari termékekért és hulladékokért követelhető legmagasabb ár rendes minőség mellett mm-ént (100 kg.) tisztasúyra a következőkben alapították meg:

Az ipari termékek vagy hulladékok métermássánskénti legmagasabb árai: Korpá K 20. Köles takarmányliszt K 36. Köles héj K 16. Répaszelet K 30. Vadrepapogácsa K 30. Napraforgómag pogácsa K 40. Gomboraamag pogácsa K 40. Főmag-pogácsa K 45. Lómag-pogácsa K 40. Kendermag-pogácsa K 20. Keményítőgyári szárított tengeri-moslék K 32. Keményítőgyári szárított burgonya-moslék K 19. Szárított sőtörköly K 26.

Ezeket a legmagasabb árakat, melyek magukba foglalják a rakodállomáshoz való szállításnak és a berakásnak költségeit is, csak náki, készpénzletetés mellett történt berakás esetére kell érteni s ezek az árak egyaránt vonatkoznak úgy helyi mint külföldi származású nyers anyagok feldolgozásánál előadó termékekre és hulladékokra.

A jelen rendelet életbe lépésével hatályt vesznek a miniszteriumnak a korpá forgalomba becsátásának szabályozásáról 2966—1915. M. E. szám alatt és a takarmányozási célokra szolgáló ipari termékekért és hulladékokért követelhető legmagasabb ár megállapításá-

A szépségapólas titka a felhasznált szepítőszerek helyes megválasztásában rejlik!

Rozsnyay kitünő Serail arc-szépítő különlegességei

mind kipróbált jó hatású készítmények, amelyet bárki bizalommal használhat

Rozsnyay Serail arc-enőse. Kis tégely 1 50 kor. Nagy tégely 2 50 k.

Rozsnyay Serail crémje nappali használatra. Egy tégely ára 2 korona 50 fillér.

Rozsnyay Serail szappan. Egy darab 3 kor. 50 fill.

Rozsnyay Serail Arcpóra. Lehető finomságu. Crém, fehér, róza és testáznokban. Egy dob. ára 2 korona.

Kiváló finom illatszerek. Gyöngyvirág, Ibolya, Lila du ba! orgona, piros róza, Serail. Uvegje 1 kor 50 fillér.

Kapható a készítőnél. 1915

Rozsnyay Mátvás gyógy-szertárában Arad, Szabadság-tér.

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppo” folyadék és „Peppo” hintőpor segítségével.

Szárít! . . . Szagtalanít!!

Peppo folyadék ára használati utasítással 1 kor. 20 fill.

Peppo hintőpor 1 kor. — fill.

Legfájdalmasabb tyuk szemétől

is három nap alatt mindenki megszabadul a Hajós-féle ANAGALLIN használatával. Kezelése igen egyszerű, nem piszkít, nem ragadós. A beszerzésnél vigyázzni kell az ANAGALLIN szóra. Ára használati utasítással 1 korona.

Gyöngyfehér fogakat

szertárunk

Doré fogpaszta

használatával. Nem habalk! A szájfüregét deszficiálja, utólagos kellemes. Ára egy porcellán-szertárnak 60 fillér.

Fontos szerek kizárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógy-szertára Arad, Andrássy-tér 32. sz. (Megyei-bizsai szemcsen.)

Használt ólom megvetelre kerestetik.

